

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE

MARRASKUU 2008

ECB EZB EKT EKP

**KUUKES
SEURANTARAPORTTI**

FI

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE KUUKES SEURANTARAPORTTI

MARRASKUU 2008

Vuonna 2008
kaikkien EKP:n
julkaisujen
kuva-aiheet on
valittu 10 euron
setelistä.

© Euroopan keskuspankki, 2008

Käyntiosoite

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Postiosoite

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Puhelinnumero

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.europa.eu>

Faksi

+49 69 1344 6000

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetus-tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

ISSN 1725-6496 (verkkójulkaisu)

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	5
JOHDANTO	11
I SEPA-TILISIIRTO JA SEPA-SUORAVELOITUS SEKÄ TAKARAJA NIIDEN KÄYTTÖÖN SIIRTYMISELLE	13
1.1 SEPA-tilisiirto: edistystä ja opastusta	13
1.2 SEPA-suoraveloitus: edistystä ja opastusta	16
1.3 SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus uusien palvelujen pohjana	18
1.4 Takaraja SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtymiselle	19
2 MAKSUKORTTIEN SEPA JA UUSIEN EUROOPPALAISTEN MAKSUKORTTIOHJELMIEN LUOMINEN	21
2.1 Maksukorttien SEPA: edistystä ja opastusta	21
2.2 Maksukortteja koskeva standardointityö	22
2.3 SEPA-vaatimukset kolmen osapuolen korttiohjelmille	23
2.4 Uusien eurooppalaisten korttiohjelmien luominen	24
3 INFRASTRUKTUURIEN SEPA	27
3.1 Infrastruktuurien SEPA: edistystä ja opastusta	27
3.2 Tilisiirrot, suoraveloitus ja korttimaksujen käsittely	28
4 KÄTEISMAKSUT	29
5 YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN HALLINNOINTI	31
6 SEPA-HANKKEEN VIRSTANPYLVÄITÄ	33
LIITE I	35

TIIVISTELMÄ

Eurojärjestelmä tukee edelleen vahvasti yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) luomista. Yhtenäisellä euromaksualueella yksityishenkilöt ja yritykset kaikkialla euroalueella voivat maksaa muita kuin käteismaksuja omalta pankkitililtään samoilla maksuvälineillä minne tahansa euroalueelle yhtä helposti, tehokkaasti ja turvallisesti kuin tällä hetkellä kotimaassaan. SEPA edistää Euroopan maksumarkkinoiden yhdentymistä, mikä on talouden kannalta erittäin hyvä asia. Se myös vakiinnuttaa euron aseman niissä viidesätoista EU-maassa, jotka ovat ottaneet käyttöön yhteisen rahan (Slovakian otettua euron käyttöön 1.1.2009 maita on kuusitoista). SEPA ei ole yksinomaan liiketoimintahanke, vaan se liittyy läheisesti myös poliittisiin pyrkimyksiin tehdä Euroopasta entistä yhtenäisempi, kilpailukykyisempi ja innovatiivisempi. Yhtenäisen euromaksualueen suunnittelua ja toteutusta koordinoi ja edistää European Payments Council -yhteistyöjärjestö (EPC), joka vastaa Euroopan pankkisektorin itsesääntelystä maksupalvelualalla.

Eurojärjestelmä pyrkii vauhdittamaan muutosprosessia ja seuraa sen vuoksi tarkasti yhtenäisen euromaksualueen kehittämistyötä. SEPA-tilisiirron käyttöönotto 28.1.2008 toi ensimmäiset euromaksualueen edut pankeille ja – mikä vielä tärkeämpää – vähitellen myös maksupalvelujen käyttäjien ulottuville. Suurin osa aiemminkin euromääräisiä tilisiirtoja käsitelleistä automaattisista selvityskeskuksista kykenee nykyään käsittelemään SEPA-tilisiirtoja. SEPA-korttimaksujen toteutusvaihe alkoi niin ikään tammikuussa 2008, mutta tällä saralla ponnistuksia on lisättävä, jotta SEPA-hankkeen tavoitteet saavutetaan. Tarvittaisiin esimerkiksi ainakin yksi uusi eurooppalainen maksukortti-ohjelma. Kolmannen SEPA-maksuvälinetyypin eli SEPA-suoraveloituksen valmisteluja on jatkettu kuluneen vuoden aikana, ja niiden tuloksena on hyväksytty ydinpalveluja sekä yritysten välisiä palveluja koskevat sääntökirjat. SEPA-suoraveloitus on tarkoitus ottaa käyttöön 1.11.2009. Marraskuussa 2007 hyväksyttiin tärkeä maksupalveludirektiivi, joka muodostaa vakaan oikeudellisen perustan maksuvälineiden käsittelylle ja erityisesti suoraveloituksille koko EU:ssa.

Viidennen seurantaraportin (heinäkuu 2007) jälkeen kehitys on ollut enimmäkseen myönteistä. Eurojärjestelmän havaintojen mukaan markkinaosapuolten innostus hanketta kohtaan on kuitenkin laantunut ja valmisteluvaiheen rakentava henki on vaihtunut väsymykseen. Eurojärjestelmä katsoo, että on tarpeen julkaista uusi seurantaraportti ja käsitellä siinä erityisesti niitä alueita, joilla vaaditaan vielä ponnistuksia. Tarkoituksena on valaa uutta intoa markkinoihin, jotta SEPA-hankkeen onnistuminen voidaan varmistaa. Seurantaraportti on suunnattu paitsi pankeille ja tuleville maksulaitoksille myös kaikille muillekin asianosaisille kuten yrityksille, julkishallinnolle, kauppiaille ja kuluttajille. Yhtenäisen euromaksualueen tavoitteet voidaan saavuttaa täysin ainoastaan, jos kaikki osapuolet yhdistävät voimansa.

Tärkeimmät kymmenen viestiä voidaan tiivistää seuraavasti:

- I. PANKKIEN TULISI LISÄTÄ TIEDOTUSTA, TARJOTA KÄYTTÖÖN SELKEÄ TUOTEVALIKOIMA JA VARMISTAA YHTENÄINEN PALVELUTASO, JOTTA KAIKKI ASIAKKAAT RYHTYISIVÄT KÄYTTÄMÄÄN SEPA-TILISIIRTOA. VARSINKIN JULKISHALLINTO OLISI TÄRKEÄÄ SAADA KÄYTTÄMÄÄN SEPA-TILISIIRTOA VARHAISSESSA VAIHEESSA.**

Eurojärjestelmä on tyytyväinen siihen, että SEPA-tilisiirto otettiin onnistuneesti käyttöön 28.1.2008. SEPA-tilisiirron käyttöä euroalueella seuraavan eurojärjestelmän indikaattorin mukaan SEPA-tilisiirron tämänhetkinen käyttöosuus on 1,5 %. Käytön edistämiseksi pankkien tulisi lisätä tiedottamista kaikille asiakkaille (myös IBAN- ja BIC-koodeista) ja tarjota käyttöön selkeä tuotevalikoima. Pankkien olisi myös varmistettava, että SEPA-tilisiirrot vastaavat käytettävyydeltään nykyisiä kansallisia tilisiirtoja, jotta niitä käytettäisiin muissakin kuin ulkomaanmaksuissa. Myös resurssisuunnittelujärjestelmien ja maksuohjelmistojen valmistajilla on merkitystä edistettäessä yhtenäisen euromaksualueen palvelujen käyttöönottoa suuryrityksissä, julkishallinnossa sekä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Mikäli maksupal-

velujen suuret käyttäjät – yritykset ja julkishallinto – eivät vielä käytä SEPA-tilisiirtoa, niiden tulisi valmistautua siirtymään sen käyttäjiksi viimeistään 1.11.2009, jolloin SEPA-suoraveloitus otetaan käyttöön. Eurojärjestelmä uskoo uusien maksuvälineiden käyttöön siirtymisen vauhdittuvan jatkossa, varsinkin EPC:n toteuttaessa uusia parannuksia käyttäjävaatimusten pohjalta.

Eurojärjestelmä kannustaa julkishallintoa näyttämään esimerkkiä ja ottamaan SEPA-maksuvälineet käyttöön varhaisessa vaiheessa. Yhtenäinen euromaksualue on Euroopalle tärkeä poliittinen tavoite, ja se myös helpottaa merkittävästi sähköisen hallinnon hankkeita.

2. LOPUTKIN SEPA-SUORAVELOITUKSEN KÄYTTÖNOTON ESTEET TULISI POISTAA – MUUN MUASSA TOIMIJOIDEN VÄLISISTÄ SIIRTOMAKSUISTA OLISI PÄÄSTÄVÄ YHTEISYMMÄRRYKSEEN. EPC:N OLISI KÄYNNISTETTÄVÄ SOPIMUSPROSESSI JA SEURATTAVA SEPA-SUORAVELOITUKSEN SAATTAMISTA KAIKKIEN ULOTTUVILLE.

SEPA-suoraveloitus on tarkoitus ottaa käyttöön 1.11.2009. Siinä tarjotaan ydinpalvelut ja yritysten väliset palvelut sekä valinnaisena sähköinen suoraveloitusvaltakirja. Liian monet ratkaisemattomat kysymykset voivat kuitenkin vaarantaa SEPA-suoraveloituksen käyttöönoton aikataulun mukaisesti ja onnistuneesti. Hankkeen eteenpäin viemiseksi tarvitaan nopeita ratkaisuja. Esimerkiksi käyttöönottoajankohdasta olisi päätettävä, nykyisten valtakirjojen voimassaolon jatkuminen olisi varmistettava, asiakkaiden tarpeet olisi pystyttävä täyttämään, tiedotusta olisi lisättävä ja toimijoiden välisistä siirtomaksuista olisi päästävä yhteisymmärrykseen.

Jotta siirtomaksun sovellettavuudesta saataisiin aikaan ratkaisu, Euroopan keskuspankki (EKP) on läheisessä yhteistyössä Euroopan komission kanssa laatinut seuraavan ehdotuksen: Maissa, joissa kansalliseen suoraveloitukseen liittyy nykyäänkin vakiomenettelynä siirtomaksu, voitaisiin sama siirtomaksu liittää myös SEPA-suoraveloitukseen. Jos jossakin maassa muutetaan olemassa olevia siirtomak-

suja tai ne poistetaan (esim. kansallisten kilpailuviranomaisten päätöksen seurauksena tai luovuttaessa vähitellen kansallisista suoraveloitujärjestelyistä), muutokset koskisivat myös SEPA-suoraveloitusta. Näin luodaan yhtäläiset toimintaedellytykset SEPA-suoraveloitukselle ja kansallisille suoraveloitujärjestelyille ja helpotetaan siirtymistä SEPA-suoraveloituksen käyttöön. Euroopan komissio voisi hyväksyä vakiosiirtomaksun perimisen myös maiden välisestä SEPA-suoraveloituksesta, mikäli sille olisi riittävät perustelut ja sitä sovellettaisiin vain siirtymäkauden ajan. EKP on laatinut näiden periaatteiden pohjalta tarkemman ehdotuksen maiden välisen SEPA-suoraveloituksen siirtomaksuiksi siirtymäkauden aikana. Ehdotuksen mukaan 1) maiden välisen SEPA-suoraveloituksen vakiosiirtomaksuksi (ja samalla maksun enimmäismääräksi) asetetaan 8,8 senttiä, 2) Euroopan komission ja EPC:n olisi viipymättä ryhdyttävä neuvottelemaan SEPA-suoraveloituksen pitkän aikavälin rahoitusmallista, jotta konkreettiseen sopimukseen päästäisiin parhaassa tapauksessa jo vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen aikana, ja 3) maiden välisen SEPA-suoraveloituksen siirtomaksuja sovelletaan rajatun siirtymäkauden ajan, jotta pankeille jää riittävästi aikaa mukautua SEPA-suoraveloituksen pitkän aikavälin rahoitusmalliin. Näin edistettäisiin SEPA-suoraveloituksen käyttöönottoa euromääräisissä ulkomaanmaksuissa. Koska kyse on aidosti uudesta Euroopan tason maksupalvelusta, se on olennaisen tärkeä SEPA-hankkeen onnistumisen kannalta.

EPC:n olisi yhdessä kansallisten SEPA-komiteoiden, viranomaisten ja lainsäätäjien kanssa ratkaistava mahdolliset selvittämättömät kysymykset tällä saralla. Tästä riippumatta EPC:n olisi käynnistettävä sopimusprosessi mahdollisimman pian, jotta SEPA-suoraveloitus voidaan ottaa käyttöön 1.11.2009. EPC:n tulisi myös valvoa SEPA-suoraveloituksen saattamista kaikkien ulottuville.

3. YHTENÄISELLÄ EUROMAKSUALUEELLA MAKSUT ON VOITAVA KÄSITELLÄ TÄYSIN AUTOMAATTISESTI. YDINPALVELUJEN JA PERUSTASON TUOTTEIDEN LISÄKSI ON TARJOTTAVA KEHITTYNEEMPIÄ TUOTTEITA.

Yhtenäisen euromaksualueen on täytettävä asiakkaiden tarpeet. Vain siten se voi tuottaa täyden hyödyn. Yksi maksupalvelujen yrityskäyttäjien keskeisistä vaatimuksista on, että maksut on voitava käsitellä täysin automaattisesti. Maksutietojen tulisi pysyä osana maksusanomaa prosessin alusta loppuun, niin että automaattinen kirjaus on mahdollista. Kehitteillä oleva ISO-standardi laskuttajan viitteen sisällyttämisestä maksutietoihin olisi otettava käyttöön SEPA-maksusanomissa heti, kun siitä tulee hyväksytty kansainvälinen standardi. Yhteisiä teknisiä sanomastandardeja olisi voitava käyttää loppuasiakkaalta toiselle – sekä maksumääräyksissä asiakkaalta pankille että ilmoituksissa maksun toimittamisesta, tilitiedoissa ja tiliotteissa pankilta asiakkaalle. Eurojärjestelmä kehottaa kaikkia pankkeja saattamaan standardisanomat vähintään yritysasiakkaiden käyttöön. Näin luodaan pohjaa myös koko yhtenäisen euromaksualueen kattavan sähköisen laskutuksen kehittämiseksi.

Internetin välityksellä maksettavien SEPA-maksujen kehittämisessä on edistytty merkittävästi. Tarkoituksena on, että asiakkaat voisivat käyttää omaa verkkopankkiaan maksaakseen Internetissä tekemänsä ostokset. EPC:n tulisi viimeistellä verkkomaksamisen malli vuoden 2009 loppuun mennessä. Eurojärjestelmä pitää myönteisenä EPC:n ja GSM-matkapuhelinoperaattorien järjestön kesäkuussa 2008 solmimaa yhteistyösopimusta. Osapuolet ryhtyvät yhdessä kehittämään SEPA-maksukanavia matkapuhelimen välityksellä suoritettavia maksuja varten.

4. SEPA-TILISIIRRON JA SEPA-SUORAVELOITUKSEN KÄYTTÖÖN SIIRTYMISELLE OLISI MÄÄRITETTÄVÄ REALISTINEN MUTTA KUNNIANHIMOINEN TAKARAJA, JOTTA YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN EDUISTA HYÖDYTTÄISIIN MAHDOLLISIMMAN VARHAIN.

Keskeisten toimijoiden kuten suuryritysten ja julkishallinnon tulisi ottaa SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus käyttöön mahdollisimman varhain. Tämä on tärkeää, jotta SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtymisestä ei muodostuisi pitkää ja kallista prosessia ja jottei varsinkaan päädyttäisi lopputulokseen, jossa SEPA-maksuvälineitä käytettäisiin vain ulkomaanmaksuissa ja yhtenäisen euromaksualueen edut jäisivät siksi saavuttamatta. Ensin pankkien pitää saada suuryritykset ja julkishallinto vakuuttuneiksi tarjoamalla hyvä tuotevalikoima ja tiedottamalla selkeästi. Seuraavaksi on kitkettävä markkinoilla paikoitellen esiintyvä harhakäsitys, että yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymistä voidaan lykätä loputtomiin. Kaikille markkinatoimijoille on tehtävä selväksi, että kansallisten tilisiirtojen ja suoraveloitusten käytöstä euroalueella luovutaan vähitellen. Luopumiselle on asetettava realistinen mutta kunnianhimoinen takaraja. Eurojärjestelmä jatkaa työtään yhteisymmärryksen lisäämiseksi osapuolten kesken siitä, että takarajan asettaminen on tarpeen, sekä toimintatapakysymysten (itsesääntely/sääntely) ratkaisemiseksi ja takarajan määrittämiseksi.

5. MAKSUKORTTIEN SEPA EDELLYTTÄÄ MARKKINOILTA KUNNIANHIMOISEMPAA ASENNETTA, JA MARKKINOIDEN ALOITTEITA EUROOPPALAISEN MAKSUKORTTIOHJELMAN LUOMISEKSI ON TUETTAVA.

SEPA-korttimaksujen toteutusvaihe käynnistyi 1.1.2008, mutta pankit eivät ole ottaneet SEPA-korttimaksuja valikoimaansa samassa määrin kuin SEPA-tilisiirtoa. EPC on selventänyt SEPA-korttimaksuohjeiston keskeisiä näkökohtia keskusteltuaan Euroopan komission kanssa. Eurojärjestelmä on vakuuttunut, että selvennyksillä, jotka koskevat korttiohjelmien maantie-

teellistä kattavuutta ja kauppiaiden oikeutta kieltäytyä hyväksymästä tiettyjä kortteja tai perä lisämaksuja tietyistä korttimaksuista, on kyetty korjaamaan markkinoilla esiintyneitä väärinkäsityksiä. Kehitys markkinoilla olisi saattanut viedä kauemmas yhtenäisen euromaksualueen tavoitteista eli kilpailun ja tehokkuuden lisäämisestä.

Koska korttimaksut ovat tärkeä maksutapa Euroopan kansalaisille ja maksukorteilla on mahdollista vähentää käteisen rahan käsittelystä pankeille, kauppiaille ja koko yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia, eurojärjestelmä kuitenkin peräänkuuluttaa markkinoilta kunnianhimoisempia tavoitteita korttimaksujen saralla. Eurojärjestelmä odottaa, että syntyy ainakin yksi uusi eurooppalainen maksukorttiohjelma, joka täyttää kortinhaltijoiden, pankkien, kauppioiden, kilpailuviranomaisten ja eurojärjestelmän vaatimukset. Eurojärjestelmä on keskustellut aiheesta suurten eurooppalaisen pankkien ja muiden osapuolten kanssa. On havaittavissa, että eurooppalaisen korttiohjelman tarve ymmärretään yhä paremmin ja hankkeella on yhä enemmän kannatusta. Tällä hetkellä markkinoilla on kehitteillä kolme aloitetta tällaisen eurooppalaisen korttiohjelman luomiseksi. Eurojärjestelmä suhtautuu hankkeisiin myönteisesti ja pitää niitä selvänä merkinä siitä, että markkinoilla ymmärretään tarve luoda eurooppalainen korttiohjelma.

Korttiohjelmahankkeiden ja markkina-aloitteiden lisäksi EPC:n tulisi ottaa huomioon tuore kehitys (esim. standardointityö ja kolmen osapuolen korttiohjelmien kehitys sekä kilpailuviranomaisten päätökset). Sen olisi vähintäänkin päivitettävä ja tarkistettava SEPA-korttimaksuohjeistoa. Lisäksi EPC:n tulisi ryhtyä seuraamaan ohjeiston toimeenpanoa. Eurojärjestelmä kehottaa kaikkia Euroopan pankeja ottamaan SEPA-maksukorttihanketta uhkaavat riskit vakavasti, osallistumaan hankkeeseen aktiivisemmin, säilyttämään tai saavuttamaan uudelleen maksukorttimarkkinoiden strategisen hallinnan sekä hyödyntämään kaikki SEPA-maksukorttihankkeen tuomat mahdollisuudet.

6. EUROOPAN MAKSUSEKTORIN OLISI VARMISTETTAVA, ETTÄ SE PYSTYY VAIKUTTAMAAN RIITTÄVÄSTI SEPA-KORTTIMAKSUSTANDARDEIHIN (JOIDEN TULISI MIELUITEN OLLA AVOIMIA STANDARDEJA). EPC:N TULISI VIEDÄ STANDARDOIMISTYÖTÄ ETEENPÄIN.

SEPA-korttimaksuja koskevassa standardointityössä EPC on yhdessä eri osapuolten kanssa viimeistelemässä kattavia vaatimuksia, jotka käsittävät kaikki korttimaksujen osa-alueet (eli maksutapahtuman vaiheet kortista maksupäätteeseen, maksupäätteestä maksutapahtuman hyvittäjälle/välittäjälle ja tältä kortin liikkeeseenlaskijalle sekä sertifiointin ja tyyppihyväksynnän). Vaatimukset on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2008 loppuun mennessä. Nykyisellään ne eivät kuitenkaan ole vielä läheskään valmiita toimeenpantaviksi markkinoilla. Vaikuttaa myös siltä, että tiettyjä tekijöitä on jätetty huomiotta, esimerkiksi ISO 20022 -standardin tuoma kehitys. Uudeksi takarajaksi olisi siis asetettava vuoden 2009 loppu. Jotta määräajassa pysyttäisiin, EPC:n tulisi hyödyntää muiden eurooppalaisten hankkeiden standardointityötä, joissa se on ollut yhteistyökumppanina.

Eurojärjestelmä suosittelee, että Euroopan maksusektori käyttäisi saatavilla olevia avoimia standardeja (kuten ISO-standardeja) ja pyrkisi aktiivisesti kehittämään tällaisia standardeja, mikäli niitä ei vielä ole saatavilla. Euroopan maksusektorin tulisi myös osallistua kansainvälisiin standardointihankkeisiin entistä aktiivisemmin, sillä vain näin voidaan varmistaa riittävät vaikutusmahdollisuudet standardien kehitykseen. Lisäksi Euroopan maksusektorin (esimerkiksi EPC:n tai eurooppalaisten korttiohjelmien edustajan) tulisi liittyä jäseneksi EMVCo- ja PCI SSC -organisaatioihin siksi aikaa kun Euroopan maksusektori käyttää näiden organisaatioiden omia standardeja. Eurojärjestelmä suosittelee, että Euroopan maksusektori – ja eritoten EPC – ottaisi muut osapuolet (kuten maksupäätteenvalmistajat ja maksujen käsittelijät sekä kauppiat ja kortinhaltijat) aiempaa laajemmin ja järjestelmällisemmin mukaan SEPA-korttimaksuja koskevaan standardointityöhön.

7. SEPA-MAKSUJEN TURVALLISUUTEEN ON VOITAVA LUOTTAA. KAIKKIEN ASIANOSAISTEN TULEE LISÄTÄ PONNISTUKSIAAN.

Maksujen turvallisuuteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. EPC lisäsi SEPA-suoraveloitusta koskeviin sääntökirjoihin hiljattain turvallisuusperiaatteita, jotka ovat pakollisia järjestelyn kaikille osapuolille. Eurojärjestelmä pitää tätä myönteisenä ja odottaa jokaisen pankin ottavan käyttöön mallikelpoiset riskienhallintamenettelyt ja edistävän siten osaltaan koko SEPA-suoraveloitujärjestelyn turvallisuutta ja houkuttelevuutta.

Eurojärjestelmä pitää myönteisenä myös sitä, että EPC on perustanut erillisen tietoturvasuustyöryhmän ja että sen on tarkoitus määrittellä hyvät toimintatavat vuoden 2008 loppuun mennessä. On tärkeää turvata luottamus sähköisiin maksuvälineisiin sekä niiden saatavuus ja käytettävyys. Yhtenäisen euromaksualueen etuja ei voida hyödyntää täysin, jos turvallisuuskäytännöt ovat hajanaisia ja turvallisuusmenoja karsitaan kilpailun vuoksi. Verkkopankkien, korttimaksujen ja Internetissä tehtävien maksujen turvajärjestelyt on saatava yhtä hyviksi. Pankkien tulisi sitoutua noudattamaan turvallisuusstandardeja ja -suosituksia ja ottaa turvallisuuskysymyksistä päättäessään huomioon paitsi pankkien myös asiakkaiden tarpeet. Verkkopankin ja Internetissä maksettavien maksujen turvallisuus riippuu monista toimijoista, joten eri osapuolten keskinäistä koordinaointia tulisi edistää. Olisi esimerkiksi lisättävä yhteistyötä Euroopan komission kanssa, jotta voitaisiin kartoittaa mahdollisuuksia yhdenmukaistaa sähköisen rikollisuuden torjuntaa koskevaa lainsäädäntöä.

8. INFRASTRUKTUURIT OVAT KEHITTYNEET HYVIN, MUTTA LOPUTKIN YHTEENTOIMIVUUDEN ESTEET OLISI POISTETTAVA.

Tähän mennessä yhtenäinen euromaksualue on toteutunut parhaiten infrastruktuurien (eli pankkienvälisen selvitys- ja toimitusjärjestelmien) tasolla. Suurin osa aiemminkin euromääräisiä maksuja käsitelleistä automaattisista selvitys-

keskuksista kykenee nyt käsittelemään SEPA-muotoisia sanomia laitealustallaan ja on käsitellyt SEPA-tilisiirtoja niiden käyttöönotosta tammikuussa 2008 lähtien. Eurojärjestelmä on tyytyväinen kehitykseen sekä siihen, että useat aiemmin pelkkiä kotimaan palveluja tarjonneet infrastruktuurit ovat ryhtymässä tarjoamaan Euroopan laajuisia palveluja euromääräisten maksujen sisämarkkinoilla. Infrastruktuurien väliltä olisi poistettava loputkin yhtenäisen euromaksualueen esteet. Pankkeja ja pankkiyhteisöjä ei tulisi voida pakottaa käyttämään jotakin tiettyä infrastruktuuria (suoraan tai välillisesti) tai sellaisen omia teknisiä standardeja. Lisäksi eurojärjestelmä kehottaa kaikkia osapuolia (EPC, EACHA ja kaikki euroalueen automaattiset selvityskeskukset) jatkamaan työtään infrastruktuurien täydellisen yhteentoimivuuden saavuttamiseksi. Infrastruktuurien odotetaan luovan pyynnöstä yhteydet mihin tahansa toiseen infrastruktuuriin.

9. EPC:N MANDAATTIA JA ORGANISAATIOTA ON TARPEEN MUUTTAA SEPA-HANKKEEN TEHOKKAAN HALLINNOINNIN VARMISTAMISEKSI.

Yhtenäisen euromaksualueen onnistuminen riippuu paljolti siitä, miten tarkoituksenmukaisesti sitä hallinnoidaan. Tällaisen suuren hankkeen hyvä hallinnointi edellyttää, että eri osapuolia otetaan mukaan toimintaan sekä Euroopan että kansallisella tasolla ja että niiden edut otetaan tasapuolisesti huomioon. Lisäksi tarvitaan avoimuutta sekä mekanismeja, joilla varmistetaan SEPA-hankkeen tavoitteiden saavuttaminen.

EPC:llä on SEPA-hankkeessa keskeinen asema, joten EPC:n hallinnointijärjestelyihin on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota. EPC on tosin kyennyt ottamaan SEPA-järjestelyissä eri osapuolten edut huomioon paljon entistä tasapuolisemmin, mutta parannettavaakin vielä on. Kaikki osapuolet suuryrityksistä julkishallintoon ja vähittäiskaupasta kuluttajiin tulisi ottaa mukaan huomattavasti nykyistä paremmin, ilman että niiden tarvitsisi osallistua EPC:n yleiskokoukseen. Eurojärjestelmä katsoo, että varsinkin julkishallinto olisi tärkeää ottaa mukaan, sillä se on mak-

supalvelujen suurkäyttäjä, jonka tulisi toiminnassaan noudattaa SEPA-hankkeen poliittisia tavoitteita. Lisäksi avoimuuteen ja yhtenäisen euromaksualueen tavoitteiden saavuttamiseen on panostettava voimakkaammin. EPC:n hallintojärjestelyt ovat saaneet osakseen aiheellista kritiikkiä eri osapuolilta, lainsäätäjiltä ja eurojärjestelmältä, ja EPC:n tulisikin harkita useita parannuksia. Lyhyellä aikavälillä olisi mm. vahvistettava EPC:n sihteeristöä, jotta se kykenisi tukemaan EPC:tä riittävästi järjestön lukuisissa tehtävissä. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä tarvitaan tuntuvampia muutoksia EPC:n tehokkuuden, avoimuuden ja tilivelvollisuuden lisäämiseksi.

10. SELVYYS JA VARMUUS TOIMISTA, JOIDEN SUORITTAMISTA EUROJÄRJESTELMÄ EDELLYTTÄÄ – SEPA-HANKKEEN TOTEUTTAMISEN JA YHTENÄISEEN EUROMAKSUALUEESEEN SIIRTÄMISEN VIRSTANPYLVÄÄT.

Eurojärjestelmä on määritellyt SEPA-hankkeen toteuttamisen ja yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen virstanpylväät. Tarkoituksena on lisätä selvyyttä ja varmuutta eurojärjestelmän odotuksista. Virstanpylväiden avulla voidaan tehostaa SEPA-hankkeen hallinnointia ja mitata paremmin, miten hankkeen toteuttaminen ja yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen edistyvät. Samalla ne auttavat pitämään hankkeen toteutusprosessin vauhdissa. Virstanpylväinä tulisi (kronologisessa järjestyksessä) varmistaa suoraveloitusvaltakirjojen voimassaolon jatkuminen, päättää SEPA-suoraveloituksen siirtomaksuista, tarkistaa asetusta N:o 2560/2001, asettaa takaraja SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymiselle, ottaa käyttöön SEPA-suoraveloitus, saattaa maksupalveludirektiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä, toteuttaa sähköisen laskutuksen järjestelyt, määrittää takaraja SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtymiselle, päättää uudesta eurooppalaisesta maksukorttiohjelmasta sekä panna SEPA-maksukorttistandardit täytäntöön.

JOHDANTO

Eurojärjestelmä tukee edelleen vahvasti yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) luomista. Yhtenäisellä euromaksualueella yksityishenkilöt ja yritykset kaikkialla euroalueella voivat maksaa muita kuin käteismaksuja omalta pankkitililtään samoilla maksuvälineillä minne tahansa euroalueelle yhtä helposti, tehokkaasti ja turvallisesti kuin tällä hetkellä kotimaassaan. SEPA edistää Euroopan maksumarkkinoiden yhdyntymistä, mistä on yhteiskunnalle merkittävää taloudellista hyötyä. Se myös vakiinnuttaa euron aseman niissä viidessätoista EU-maassa, jotka ovat ottaneet käyttöön yhteisen rahan (Slovakian otettua euron käyttöön 1.1.2009 maita on kuusitoista). SEPA ei ole yksinomaan liiketoimintahanke, vaan se liittyy läheisesti myös poliittisiin pyrkimyksiin tehdä Euroopasta entistä yhtenäisempi, kilpailukykyisempi ja innovatiivisempi. SEPA on suuri eurooppalainen tavoite. Kunnianhimoisuudeltaan, laajuudeltaan ja monimutkaisuudeltaan se on verrattavissa euron ja sittemmin eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönottoon. Yhtenäisen euromaksualueen suunnittelua ja toteutusta koordinoi ja edistää European Payments Council -yhteistyöjärjestö (EPC), joka vastaa Euroopan pankkisektorin itsesääntelystä maksupalvelualalla. Eurojärjestelmä pyrkii vauhdittamaan muutosprosessia ja seuraa sen vuoksi tarkasti yhtenäisen euromaksualueen kehittämistä. Tähän mennessä eurojärjestelmä on julkaissut viisi SEPA-seurantaraporttia, joissa kaikissa arvioidaan valmistelujen edistymistä ja annetaan opastusta markkinoille. Marraskuussa 2006 julkaistiin lisäksi erillinen korttimaksujärjestelyjä käsittelevä raportti.

Viidennen seurantaraportin (heinäkuu 2007) jälkeen on tapahtunut paljon. Yhtenäisen euromaksualueen perustaminen tammikuussa 2008 oli merkittävä virstanpylväs, ja SEPA-tilisiirron käyttöönotto 28.1.2008 on tuonut ensimmäiset euromaksualueen edut pankeille ja – mikä vielä tärkeämpää – vähitellen myös maksupalvelujen käyttäjille. Kansallisia täytäntöönpano- ja siirtymäsuunnitelmia on laadittu ja julkaistu. Suurin osa aiemminkin euromääräisiä tilisiirtoja käsitelleistä automaattisista selvityskeskuksista kykenee käsittelemään SEPA-tilisiirtoja.

SEPA-korttimaksujen toteutusvaihe alkoi niin ikään tammikuussa 2008, mutta tällä saralla ponnistuksia on lisättävä, jotta hankkeen tavoitteet voidaan saavuttaa. Tarvittaisiin esimerkiksi ainakin yksi uusi eurooppalainen maksukortti-ohjelma.

Kolmannen SEPA-maksuvälineen eli SEPA-suoraveloituksen valmisteluja on jatkettu kuluneen vuoden aikana, ja niiden tuloksena on hyväksytty ydinpalveluja sekä yritysten välisiä palveluja koskevat sääntökirjat. SEPA-suoraveloitus on tarkoitus ottaa käyttöön 1.11.2009. Siihen kuitenkin liittyy yhä monia avoimia kysymyksiä, jotka olisi ratkaistava viipymättä.

Verkkomaksujen ja matkapuhelimen välityksellä maksettavien maksujen kehittämisessä on niin ikään edistytty.

Lisäksi on keskusteltu SEPA-hankkeen hallinnoinnista kokonaisuutena sekä EPC:n roolista hankkeen pääasiallisena eteenpäinviejänä.

Viidennen seurantaraportin jälkeen kehitys on ollut enimmäkseen myönteistä. Eurojärjestelmän havaintojen mukaan markkinaosapuolten innostus hanketta kohtaan on kuitenkin laantunut ja valmisteluvaiheen rakentava henki on vaihtunut väsymykseen. Eurojärjestelmä katsoo, että on tarpeen julkaista uusi seurantaraportti ja käsitellä siinä erityisesti niitä alueita, joilla vaaditaan vielä ponnistuksia. Tarkoituksena on valaa uutta intoa markkinoihin, jotta SEPA-hankkeen onnistuminen voidaan varmistaa. Seurantaraportti on suunnattu paitsi pankeille ja tuleville maksulaitoksille myös kaikille muillekin asianosaisille kuten yrityksille, julkishallinnolle, kauppiaille ja kuluttajille. Yhtenäisen euromaksualueen tavoitteet voidaan saavuttaa täysin ainoastaan, jos kaikki osapuolet yhdistävät voimansa. Raportissa annetaan ohjeita siitä, miten jäljellä olevat ongelmat voitaisiin ratkaista. Lisäksi siinä luetellaan SEPA-hankkeen toteuttamisen ja yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen virstanpylväitä. Tarkoituksena on luoda selvyys ja varmuus tehtävistä, jotka on täytettävä, jotta hanke onnistuu. Eurojärjestelmä kehottaa kaik-

kia osapuolia noudattamaan ohjeita ja hoitamaan näitä tehtäviä. Vain siten voidaan saavuttaa yhtenäisen euromaksualueen tavoitteet.

Raportti on jaettu kuuteen lukuun. Luvussa 1 luodaan katsaus SEPA-tilisiirtoon ja SEPA-suoraveloitukseen. Luvussa 2 käsitellään SEPA-korttimaksuja ja niihin liittyvää standardointityötä sekä uuden eurooppalaisen maksukortti-ohjelman luomista. Luvussa 3 tarkastellaan SEPA-maksujen käsittely- sekä selvitys- ja/tai toimitusinfrastruktuureja, ja luvussa 4 kuvataan käteisrahaan liittyvää kehitystä. Luvun 5 aiheena ovat hallinnointiin liittyvät kysymykset, ja luvussa 6 esitellään SEPA-hankkeen virstanpylväät.

I SEPA-TILISIIRTO JA SEPA-SUORAVELOITUS SEKÄ TAKARAJA NIIDEN KÄYTTÖÖN SIIRTYMISELLE

I.1 SEPA-TILISIIRTO: EDISTYSTÄ JA OPASTUSTA

SEPA-tilisiirto otettiin käyttöön 28.1.2008. Järjestely oli menestys alusta asti, sillä yli 4 000 pankkia sitoutui siihen (eli otti käyttöön SEPA-tilisiirtoa koskevan sääntökirjan version 2.3). Elokuun lopussa mukana oli 4 350 pankkia. EPC:n mukaan lähes kaikki maksuliikenteeseen aktiivisesti osallistuvat pankit voisivat liittyä järjestelyyn ja kykenisivät lähettämään ja vastaanottamaan SEPA-tilisiirtoja. Pankkien tavoitettavuus yhtenäisellä euromaksualueella ei siis ole muodostunut ongelmaksi. Käyttöönottovaiheessa esiintyi alkuhankaluuksia, kun esimerkiksi käytettiin virheellistä BIC-koodia tai kun järjestelyn sääntöjä sovellettiin väärin tehtäessä SEPA-tilisiirron palautusta. Markkinaosapuolet kuitenkin ilmoittivat EPC:lle viipymättä hankaluuksista, minkä jälkeen niihin etsittiin ratkaisut.

Valmistauduttaessa yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen laadittiin kansallisia täytäntöpano- ja siirtymäsuunnitelmia. Eurojärjestelmä asetti kansallisille suunnitelmille kaksitoista yhteistä vaatimusta ja seurasi niiden noudattamista määräajoin. Nyt kun SEPA-hankkeen ajatuksesta on tullut todellisuutta, eurojärjestelmä on päättänyt seurata hankkeen kehitystä jatkossakin tarkkaan. Se on laatinut erityisen indikaattorin, jolla seurataan SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymistä euroalueella. Indikaattori perustuu euroalueella sijaitsevien infrastruktuurien (automaattisten selvityskeskusten) toimittamiin tietoihin. Se ei tarkkaan ottaen mittaa kaikkia SEPA-tilisiirrolla tehtyjä maksuja (siihen eivät sisälly pankin sisäiset maksut eivätkä kahdenvälisten selvitysjärjestelyjen tai kirjeenvaihtajapankin välityksellä tehdyt maksut), mutta se antaa hyödyllistä tietoa SEPA-tilisiirtojen osuudesta. Indikaattori päivitetään kuukausittain, ja se on nähtävissä EKP:n verkkosivuilla¹. Käyttöönoton (28.1.2008) jälkeen SEPA-tilisiirron käyttö on tasaisesti lisääntynyt (ks. alla oleva kuvaaja). Syyskuussa 2008 euroalueen selvitys- ja toimitusmekanismit käsitelivät 7 miljoonaa SEPA-tilisiirtoa. Määrä on 1,5 % kaikista tilisiirroista.

Eurojärjestelmä arvioi SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymistä paitsi euroalueen tasolla

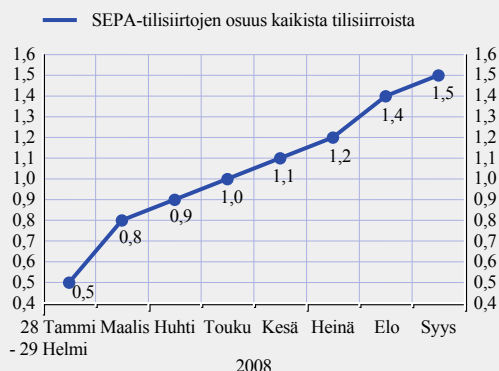
myös kansallisella tasolla. Kansalliset SEPA-tilisiirtoindikaattorit antavat kattavamman kuvan vanhastaan käytössä olevien kansallisten tilisiirtojen ja SEPA-tilisiirtojen markkinaosuudesta kussakin maassa. Indikaattorit laaditaan puolivuosittain, ja ne perustuvat useista lähteistä saataviin tietoihin. Kansallisia indikaattoreita aletaan julkaista euroalueen maiden kansallisten keskuspankkien verkkosivuilla vuoden 2008 lopussa.

SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymiseen vaikuttavat yhtäältä pankkien siirtymismenettelyjen riipeys sekä toimet uuden maksuvälineen käytön edistämiseksi ja toisaalta käyttäjien valmistelut kuten resurssisuunnittelujärjestelmien ja maksuovellusten päivitykset. On vielä paljon pankkeja, joissa operatiiviset valmistelut SEPA-tilisiirtojen joukkokäsittelyn mahdollistamiseksi ovat yhä kesken ja joissa SEPA-tilisiirrot käsitellään siis edelleen manuaalisesti. Monet pankit ovat lisäksi tiedottaneet asiasta joko hyvin vähän tai yksinomaan tietyille asiakkaille. EKP toteutti vuosina 2007 ja 2008 yrityskyselyn², johon vastasi yli 300 erikokoista yritystä. Vuonna 2008 tietoisuus yhtenäisestä euromaksualueesta lisääntyi merkittävästi, ja SEPA oli tuttu yli

- <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/timeline/html/index.en.html>.
- EKP:n yrityskyselyt toteuttaa Euroopan komission alainen Euroopan yrityspaneeeli.

SEPA-tilisiirtoina tehdyt maksut

(prosenttiyksikköinä)

28 Tammi Maalis Huhti Touku Kesä Heinä Elo Syys
- 29 Helmi

Lähde: EKP.

80 prosentille vastaajista (53 prosentille vuonna 2007). Pääasiallinen tietolähde olivat kuitenkin edelleen sanomalehdet eivätkä pankit, eikä vastaajilla ollut kattavaa kuvaa SEPA-hankkeen vaikutuksesta. Pankkien olisikin lisättävä tiedotamista (myös IBAN- ja BIC-koodeista) ja tarjottava asiakkaidensa käyttöön selkeä tuotevalikoima. Myös resurssisuunnittelujärjestelmien ja maksuohjelmistojen valmistajilla on merkitystä edistettäessä yhtenäisen euromaksualueen palvelujen käyttöönottoa suuryrityksissä, julkishallinnossa sekä pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Eurojärjestelmä kehottaa viimeisiäkin järjestelmävalmistajia varmistamaan, että niillä on yhtenäiselle euromaksualueelle soveltuvia tuotteita, ja tarjoamaan niitä asiakkailleen. Toisaalta asiakkaat saattavat haluta sovittaa käyttöönottoprosessinsa ajoituksen yhteen SEPA-suoraveloituksen käyttöönoton kanssa, jonka on tarkoitus tapahtua marraskuussa 2009. Joka tapauksessa valmistelujen pitäisi olla jo käynnissä, jotta kaikki olisi valmiina marraskuussa 2009.

Ensimmäisten kahdeksan kuukauden perusteella vaikuttaa siltä, että SEPA-tilisiirtoa on käytetty pääasiassa euromääräisissä ulkomaanmaksuissa, joiden osuus kaikista tilisiirroista Euroopassa on arviolta 2 %. On kuitenkin myönteistä, että siirtyminen SEPA-maksuvälineiden käyttöön on alkanut. Eurojärjestelmä uskoo siirtymisprosessin vauhdittuvan, kun uusia parannuksia toteutetaan (ks. jäljempänä), kun SEPA-suoraveloitus otetaan käyttöön 1.11.2009 ja kun osapuolten kesken päästään sopimukseen takarajan asettamisesta SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymiselle kansallisten tilisiirtojen asemesta. Eurojärjestelmä odottaa, että vuoden 2010 loppuun mennessä riittävän suuressa osassa tilisiirtoja siirrytään käyttämään SEPA-tilisiirtoa.

SEPA-tilisiirron käyttöönoton yhteydessä EPC on vuonna 2008 pyrkinyt toteuttamaan lukuisia asiakkaiden edustajien ja/tai pankkien peräänkuuluttamia muutoksia ja parannuksia. Muutokset on sisällytetty SEPA-tilisiirtoja koskevan sääntökirjan versioon 3.2, jonka EPC hyväksyi kesäkuussa 2008 ja jonka on 2.2.2009 tarkoitus korvata nykyinen versio (2.3)³. Uuden version

tarkoituksena on paitsi tuoda sääntökirjaan eräitä juridisia muutoksia ja asiakorjauksia myös parantaa pankkien tarjoamien palvelujen laatua. Eurojärjestelmä pitää parannuksia SEPA-tilisiirtoon myönteisinä. Onnistuneita ovat varsinkin ”maksun aihekoodit”, joilla maksaja voi ilmaista maksun tarkoituksen (esim. palkanmaksu), ja ”alkuperäisen laskuttajan/laskutettavan koodit”, jolla ilmaistaan, että maksaja ja/tai maksunsaaja toimivat jonkin toisen (oikeudellisen) toimijan puolesta. Molemmat parannukset tehtiin yrityskäyttäjien pyynnöstä. Muita muutoksia tehtiin siksi, että SEPA-tilisiirtojärjestelyyn osallistuu myös sveitsiläisiä rahoituslaitoksia.⁴ EPC on myös eri osapuolia kuultuaan hyväksynyt SEPA-tilisiirtojen käyttöönotto-ohjeet, joilla pyritään yhdenmukaistamaan asiakkaalta pankille -sanomastandardit. Tavoitteena on, että asiakkaat pystyvät tekemään kaikki SEPA-tilisiirtonsa (ja SEPA-suoraveloituksensa) samalla tavalla. Lisäksi EPC on hiljattain ryhtynyt analysoimaan mahdollisuuksia yhdenmukaistaa pankilta asiakkaalle suuntautuvia sanomia (ilmoitus maksun toimittamisesta, tilitiedot ja tiliote). EPC on niin ikään pyrkinyt täyttämään maksutietoja koskevat suuryritysten vaatimukset. Se on hyväksynyt ohjeasiakirjan, jonka avulla SEPA-maksuvälineiden varhaiset käyttäjät pystyvät ottamaan kehitteillä olevan, laskuttajan viitettä koskevan ISO-standardin käyttöön heti, kun siitä tulee hyväksytty kansainvälinen standardi.

Eurojärjestelmä on kuitenkin havainnut eräitä esteitä SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymisen tiellä. Palvelutaso ei SEPA-tilisiirroissa ole vielä aivan yhtä hyvä kuin nykyisissä kansallisissa tilisiirroissa. Aina ei esimerkiksi ole mahdollista

3 SEPA-tilisiirtoa koskevan sääntökirjan versio 3.2 on laadittu päivittämällä joulukuussa 2006 hyväksytty versio 3.0, ja 2.2.2009 sillä korvataan tällä hetkellä voimassa oleva versio (2.3). Myös versio 3.1 on olemassa, mutta sitä ei koskaan hyväksytty. Jotkin muutokset tulevat voimaan vasta 1.11.2009, jolloin maksupalveludirektiivi on viimeistään pantava täytäntöön.

4 Tällä hetkellä yhtenäinen euromaksualue kattaa 31 maata. Maat ovat EU:n 27 jäsenvaltiota, Norja, Islanti, Liechtenstein ja Sveitsi sekä Rooman sopimuksen artiklan 299 nojalla EU:hun kuuluviksi katsotut alueet (Martinique, Guadeloupe, Ranskan Guyana, Réunion, Gibraltar, Azorit, Madeira, Kanariansaaret, Ceuta ja Melilla sekä Ahvenanmaa). EPC on kehittänyt yleisiä periaatteita ja kriteerejä maille ja alueille, jotka haluavat liittyä yhtenäiseen euromaksualueeseen.

määrittää maksua maksettavaksi tietyinä eräpäivinä ja/tai säännöllisesti tietyin väliajoin, ja joissakin verkkopankkisovelluksissa täytyy avata uusi ikkuna tai valita haluttu SEPA-maa kaikkien maailman maiden joukosta. SEPA-maksut ovat siis monien euroalueen pankkien palveluvalikoimassa vain euromääräisiä ulkomaanmaksuja varten eivätkä tavanomaisia maan sisäisiä maksuja varten. Eurojärjestelmä toivoo pankkien ryhtyvän käyttämään IBAN- ja BIC-koodeja johdonmukaisesti kansallisten tili- ja pankkitunnisteiden asemesta sekä laskuttajien käyttävän IBAN- ja BIC-koodeja laskuissa ja veroviranomaisten käyttävän niitä lomakkeissaan. Pankit ovat lupautuneet edistämään tai tarjoamaan tilinumerojen muuntopalveluja (yritys)asiakkaille, jotka haluavat muuntaa tilinumerotietokantansa IBAN- ja BIC-muotoisiksi. Eurojärjestelmä pitää tätä hyvänä asiana. Pienemmät maksupalvelujen käyttäjät (kansalaiset sekä pienet ja keskiuuret yritykset) voitaisiin saada helpommin käyttämään SEPA-tilisiirtoa, mikäli pankit edellyttäisivät aina IBAN-koodia. Maksajan pankki etsii oikean BIC-koodin markkinoilla olevista tietokannoista. Lisäksi olisi toivottavaa, että SEPA-tilisiirron käytön kansalliset rajoitukset poistuisivat. Tällaisesta rajoituksesta on kyse esimerkiksi silloin, jos joissakin maksuissa ei ole mahdollista valita veloitusmallia, jossa toimituskulut jaetaan. Lisäksi markkinoiden ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi sovittava yhdessä mahdollisimman pian siitä, miten maksutaseeseen koottavien tietojen ilmoittaminen hoidetaan maksumääräysten pohjalta. EKP:n neuvosto on esittänyt kantansa selkeästi helmikuussa 2008.

On syytä todeta jälleen, että maksupalvelujen suurkäyttäjät kuten isot yritykset ja julkishallinto hyötyvät monin tavoin SEPA-maksuvälineiden käyttöön siirtymisestä. Ensinnäkin kaikki maksut Euroopan sisällä voidaan maksaa samalla tavoin, sen sijaan että kotimaanmaksuille ja Euroopan sisäisille ulkomaanmaksuille olisi erilliset ja joskus hankalatkin menettelyt. Toiseksi kilpailu lisääntyy, kun valittavana on aiempaa suurempi määrä pankkeja. Lisäksi maksujen käsittelyssä saavutetut mittakaavaedut näkyvät myös SEPA-maksuvälineiden käy-

töstä perittävässä maksuissa. Maksupalvelujen yrityskäyttäjien saamiseksi SEPA-palvelujen piiriin pankkien tulisi myös käyttää yhteisiä sanomastandardeja loppuasiakkaalta toiselle – sekä maksumääräyksissä asiakkaalta pankille että ilmoituksissa maksun toimittamisesta, tili-tiedoissa ja tiliotteissa pankilta asiakkaalle. EPC:n toivotaan määrittelevän sanomille XML-skeemat. Eurojärjestelmä kehottaa jokaista pankkia pitämään yhteisiä sanomastandardeja vähimmäispalveluna. Pankit voisivat siis käyttää asiakkaalta pankille ja pankilta asiakkaalle suuntautuvissa sanomissa myös omia standardejaan, kunhan valittavana ovat myös yhteisten standardien mukaiset sanomat.

Julkishallinnon olisi syytä näyttää esimerkkiä 22.1.2008 pidetyn Ecofin-neuvoston kokouksen päätelmien mukaisesti ja ottaa SEPA-maksuvälineet käyttöön varhaisessa vaiheessa. Yhtenäinen euromaksualue on Euroopalle tärkeä poliittinen tavoite, ja se myös helpottaa merkittävästi sähköisen hallinnon hankkeita. Keskuspankit siirtyvät jo varhain käyttämään SEPA-tilisiirtoa omassa maksuliikenteessään ja edistävät tämän maksuvälineen käyttöä myös julkishallinnossa silloin, kun ne toimivat maksupalvelujen tuottajina julkishallinnolle.

Keskipitkällä aikavälillä tarvitaan muitakin parannuksia, jotta SEPA-tilisiirrosta ja varsinkin sähköisistä SEPA-maksuista tulee kestäviä menestystuotteita. Yhtenäisellä euromaksualueella pitäisi olla tarjolla muitakin kuin vain ydinpalveluja ja perustason tuotteita ja sen tulisi vastata käyttäjien todellisia tarpeita. Kohdassa 1.3 kuvataan joitakin tarvittavia parannuksia. Eurojärjestelmä toistaa näkemyksensä, että maksusektorin on pitkällä aikavälillä kehitettävä IBAN-koodia helppokäyttöisempi tilitunniste.

Maksujen turvallisuuteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Eurojärjestelmä pitää myönteisenä, että EPC on perustanut erillisen tietoturvallisuustyöryhmän ja pyrkii määrittelemään hyvät toimintatavat vuoden 2008 loppuun mennessä. Sähköiset maksuvälineet ovat sekä pankkien että asiakkaiden kannalta erittäin tehokkaita. Siksi sähköisten maksuvälineiden

luotettavuus, saatavuus ja käytettävyys on turvattava. Lisäksi tietoverkkorikollisuus kehittyi aktiivisesti ja innovatiivisesti, minkä vuoksi kaikkien markkinaosapuolten, viranomaisten ja asiakkaiden tulisi torjua sitä yhteisvoimin. Yhtenäisen euromaksualueen etuja ei voida hyödyntää täysin, jos turvallisuuskäytännöt ovat hajanaisia ja turvallisuusmenoja karsitaan kilpailun vuoksi. On olennaisen tärkeää, että SEPA-maksut – eritoten maksut verkkopankeissa, korttimaksut ja Internetissä tehtävät maksut – ovat kaikkialla tasapuolisesti erittäin turvallisia. Pankkien tulisi sitoutua noudattamaan asianmukaisia turvallisuusstandardeja ja -suosituksia ja ottaa turvallisuuskysymyksistä päättäessään huomioon paitsi pankkien myös asiakkaiden tarpeet. Verkkopankkien ja Internetissä suoritettavien maksujen turvallisuuteen vaikuttavat monet toimijat (kuten pankit, ohjelmisto- ja laitteistotoimittajat, käyttäjät, lainsäätäjät ja lakien täytäntöönpanosta vastaavat), minkä vuoksi olisi toivottavaa lisätä koordinoitua osapuolten kesken. Olisi esimerkiksi lisättävä yhteistyötä yhteisön lainsäätäjien kanssa, jotta voitaisiin kartoittaa mahdollisuuksia yhdenmukaistaa sähköisen rikollisuuden torjuntaa koskevaa lainsäädäntöä.

1.2 SEPA-SUORAVELOITUS: EDISTYSTÄ JA OPASTUSTA

Kuluneen vuoden aikana EPC on edistynyt vakaasti kehitteillä olevien kahden suoraveloitujärjestelyn toteuttamisessa. Kesäkuussa 2008 EPC hyväksyi SEPA-suoraveloituksen ydinpalveluja koskevan sääntökirjan version 3.1 sekä yritysten välistä SEPA-suoraveloitusta (B2B) koskevan sääntökirjan version 1.1. SEPA-suoraveloituksen käyttöönottoa valmistellaan tällä hetkellä näiden kahden sääntökirjan pohjalta.⁵ Järjestely on tarkoitus ottaa käyttöön 1.1.2009. Jotta kaikilla osapuolilla olisi selvyys käyttöönottoajankohdasta, EPC:n tulisi pikaisesti vahvistaa se. EPC on myös kehittämässä sähköistä suoraveloitusvaltakirjaa. Tarkoituksena on, että suoraveloitusosapuolet voivat antaa suoraveloitusta varten tarvittavia valtakirjoja ja käsitellä niitä paperittomasti ja täysin sähköisesti. Turvallisuuden lisäämiseksi ratkaisussa

käytetään maksajan pankin vahvistuspalveluja. EPC toimitti sähköistä suoraveloitusvaltakirjaa koskevan palvelukuvauksen eri osapuolille kannanottoja varten kesä-heinäkuussa 2008. Se on myös laatimassa kuvausta Internet-palvelujen toimintamallista (e-Operating Model), joka voisi myös toimia teknisenä perustana SEPA-verkkomaksuille (ks. kohta 1.3). Kuvaus toimitettiin eri osapuolille kannanottoja varten loka-marraskuussa 2008. Lisäksi laaditaan erityiset turvallisuusratkaisut. EPC:n on tarkoitus hyväksyä sähköisen suoraveloitusvaltakirjan lopullinen versio joulukuussa 2008 osana SEPA-suoraveloituksen ydinpalveluja koskevaa sääntökirjaa.

Lainsäädännön yhdenmukaistaminen Euroopassa on avainasemassa SEPA-suoraveloituksen kannalta. Maksupalveludirektiivi⁶ hyväksyttiin virallisesti marraskuussa 2007. Se sisältää lukuisia säännöksiä, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä vakaan oikeudellisen perustan luomiseksi koko EU:lle maksuvälineiden käsittelemistä (kuten suoraveloitusta) varten. Toisena tavoitteena on lisätä kilpailua maksumarckinoilla ottamalla käyttöön uusi palveluntarjoajaryhmä eli maksulaitokset. Maksulaitokset voivat tarjota tiettyjä maksupalveluja, ja niiden toimintaa valvotaan muita kevyemmin. Euroopan komission mukaan EU:n jäsenvaltiot ovat edistyneet hyvin maksupalveludirektiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Takarajana on 1.11.2009. Maksupalveludirektiivi helpottaa yhtenäisen euromaksualueen ja erityisesti SEPA-tilisiirron operatiivista toteuttamista. Direktiivi on erittäin tärkeä SEPA-hankkeen toteuttamisen kannalta,

5 SEPA-suoraveloituksen ydinpalveluja koskevan sääntökirjan versio 3.1 on päivitetty laitos kesäkuussa 2007 hyväksytystä versiosta 2.3. Myös versio 3.0 on olemassa, mutta sitä ei koskaan hyväksytty. Päivityksessä tehtiin juridisia muutoksia, asiakorjauksia sekä yritysten välistä SEPA-suoraveloitusta koskevan sääntökirjan hyväksymisestä johtuvia muutoksia. Uudessa versiossa pyritään parantamaan palvelutasoa ottamalla käyttöön ”maksun aihekoodit” ja ”alkuperäisen laskuttajan/laskutettavan koodit”, jotka lisättiin myös SEPA-tilisiirtoa koskevaan sääntökirjaan, sekä uusia yksityiskohtaisia poikkeusten käsittelymenetelyjä. Lisäksi valtakirjojen voimassaoloaika pidennetään 18:sta 36 kuukauteen.

6 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/64/EY, annettu 13 päivänä marraskuuta 2007, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta.

joten eurojärjestelmä kehottaa jäsenvaltioita saattamaan sen osaksi kansallista lainsäädäntöä aikataulun mukaan ja johdonmukaisesti. Näin tarjoutuu lisäksi hyvä tilaisuus varmistaa lainsäädännöllä nykyisten suoraveloitustarkirjojen voimassaolon jatkuminen myös käytettäessä SEPA-suoraveloitusta. Siten vältetään kalliilta ja aikaa vievältä valtakirjojen uusimisprosessilta. Nykyisten valtakirjojen voimassaolon jatkuminen on erittäin tärkeää, jotta SEPA-suoraveloituksen käyttöön voidaan siirtyä sujuvasti. Euroopan komissio on perustanut erityisen työryhmän, jonka tarkoituksena on varmistaa, että maksupalveludirektiivi saatetaan yhdenmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Eurojärjestelmä pitää tätä hyvänä asiana.

Toinen SEPA-suoraveloituksen kannalta merkittävä yhteisön lainsäädäntöhanke on rajat ylittävistä euromääräisistä maksuista annetun asetuksen (EY) N:o 2560/2001⁷ tarkistaminen. Yleisesti katsotaan, että tämän asetuksen hyväksyminen antoi pankkisektorille kimmokkeen ryhtyä kehittämään yhtenäistä euromaksualuetta vuonna 2002. Euroopan komissio on nyt tehnyt ehdotuksen asetuksen mukauttamisesta niin, että se kattaa nykyisen maksuvälinevalikoiman eli myös suoraveloituksen.⁸ Tämä merkitsee sitä, että SEPA-suoraveloituspalveluista ei enää saa periä korkeampia maksuja kuin vastaavista kansallisista suoraveloituspalveluista. Tarkistuksen yhteydessä myös korotettaisiin maksuasetilastoja varten ilmoitettavien maksujen vähimmäisarvo 12 500 eurosta 50 000 euroon 1.1.2010 mennessä ja säädettäisiin maksusanomiin perustuvan maksuasetietojen ilmoittamisen lopettamisesta viimeistään 1.1.2012. Asetuksen tarkistaminen helpottaisi yhtenäisen euromaksualueen toteuttamista.

SEPA-suoraveloituksen käyttöönottoon on aikaa vuosi. Jäljellä on kuitenkin useita kysymyksiä, jotka on ratkaistava, jotta SEPA-suoraveloitusta voidaan ottaa käyttöön suunnitellussa aikataulussa ja jotta sen käyttöön siirtyminen onnistuu. Ennen kaikkea on päästävä yhteisymmärrykseen toimijoiden välisistä siirtomaksuista. Edistääkseen aikataulun mukaista käyttöönottoa EKP on yhteistyössä Euroopan

komission kanssa laatinut ehdotuksen etenemistavasta.⁹ Siirtymäkaudella 1.11.2009 alkaen sellaisissa maissa, joissa kansallisiin suoraveloitustarkirjoihin on aiemminkin kuulunut vakioasetelystynä siirtomaksu ja joiden (kilpailu)lainsäädäntö sallii tällaiset maksut, maan sisäisestä SEPA-suoraveloituksesta voitaisiin periä samansuuruinen vakiosuirtomaksu kuin kansallisesta suoraveloituksesta. Näin pankkien ei tarvitsisi muuttaa liiketoimintamallejaan lyhyellä aikavälillä. Lisäksi luotaisiin yhtäläiset toimintaedellytykset kansallisen tason SEPA-suoraveloitukselle ja kansallisille suoraveloitustarkirjoille ja siten helpotettaisiin siirtymistä SEPA-suoraveloitukseen käyttöön kansallisella tasolla. Tässä mallissa maksut määritellään kotimaan- tai ulkomaanmaksuiksi maksajan ja maksunsaajan tilitunnisteiden (kuten IBAN- ja BIC-koodien maatunnusten) perusteella. Euroopan komissio voisi hyväksyä maiden välisestä SEPA-suoraveloituksesta perittävän vakiosuirtomaksun, mikäli sille olisi riittävät perustelut ja sitä sovellettaisiin vain siirtymäkauden ajan. EKP:n ja Euroopan komission antaman opastuksen pohjalta EKP on laatinut tarkemman ehdotuksen maiden välisen SEPA-suoraveloitukseen siirtomaksuista siirtymäkauden aikana. Ehdotuksen mukaan 1) maiden välisen SEPA-suoraveloitukseen vakiosuirtomaksuksi (ja samalla maksun enimmäismääräksi) asetetaan 8,8 senttiä¹⁰, 2) Euroopan komission ja EPC:n olisi viipymättä ryhdyttävä neuvottelemaan SEPA-suoraveloitukseen pitkän aikavälin rahoitusmallista, jotta konkreettiseen sopimukseen päästäisiin parhaassa tapauksessa jo vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen aikana, ja 3) maiden välisen SEPA-suoraveloitukseen siirtomaksuja sovelletaan rajatun siirtymäkauden ajan, jotta pankeille jää riittävästi aikaa mukau-

7 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2560/2001, annettu 19 päivänä joulukuuta 2001, rajat ylittävistä euromääräisistä maksuista.

8 KS. http://ec.europa.eu/internal_market/payments/crossborder/index_en.htm.

9 Ks. 4.9.2008 julkaistu EKP:n lehdistötiedote, joka on luettavissa EKP:n verkkosivuilla osoitteessa http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2008/html/pr080904_1_en.html.

10 Luku on saatu laskemalla nykyisten kansallisten pankkienvälisten siirtomaksujen mediaani.

tua SEPA-suoraveloituksen pitkän aikavälin rahoitusmalliin.

SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtymistä saattaa osaltaan vaikeuttaa käyttäjien tyytyväisyys SEPA-suoraveloituksen palvelu- ja turvallisuustasoon monilla tärkeillä suoraveloitushankkeilla. EPC on hiljattain lisännyt SEPA-suoraveloitusta koskeviin sääntökirjoihin turvallisuusperiaatteita. Nämä turvallisuusperiaatteet velvoittavat kaikkia järjestelyn osallistujia. Eurojärjestelmä odottaa kaikkien pankkien ottavan käyttöön mallikelpoiset riskienhallintamenettelyt ja parantavan siten osaltaan koko SEPA-suoraveloitujärjestelyn turvallisuutta ja houkuttelevuutta. Pankkien olisi tarjottava räätälöityjä palveluratkaisuja, ja pankkiyhteisöjen tulisi kehittää selkeitä lisäpalveluja sellaisille asiakkaille tai yhteisöille, jotka ovat kotimaassaan tottuneet SEPA-suoraveloituksen palvelutasoa kattavampiin suoraveloituspalveluihin. Lisäksi EPC:n, kansallisten pankkialan järjestöjen ja yksittäisten pankkien tulisi lisätä tiedottamista SEPA-suoraveloituksen eduista. Alkuvaiheessa tiedotus olisi kohdistettava sellaisille tuleville käyttäjille, jotka todennäköisesti hyötyvät eniten SEPA-suoraveloituksesta. Tällaisia käyttäjiä ovat mm. suuryritykset sekä sellaiset pienet ja keskisuuret yritykset, joilla on asiakkaita useissa maissa.

EPC:n olisi yhdessä kansallisten siirtymäkomiteoiden, viranomaisten ja lainsäätäjien kanssa ratkaistava selvittämättömät kysymykset ja poistettava SEPA-suoraveloituksen käyttöön oton ja käyttöön siirtymiseen esteet. Esimerkiksi käyttöönottoajankohdasta olisi päätettävä, nykyisten valtakirjojen voimassaolon jatkuminen olisi varmistettava, toimijoiden välisistä siirtomaksuista olisi päästävä yhteisymmärrykseen, asiakkaiden tarpeet olisi täytettävä ja tiedotusta olisi lisättävä. Lisäksi EPC:n olisi syytä laatia testaussuunnitelma ja -järjestelyt SEPA-suoraveloitusten käsittelylle. Tästä riippumatta EPC:n olisi käynnistettävä sopimusprosessi mahdollisimman pian, jotta SEPA-suoraveloitus voidaan ottaa käyttöön 1.11.2009. EPC:n tulisi myös valvoa SEPA-suoraveloituksen saamista kaikkien ulottuville. Näin mahdollistetaan

SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtyminen pian käyttöönoton jälkeen.

1.3 SEPA-TILISIIRTO JA SEPA-SUORAVELOITUS UUSIEN PALVELUJEN POHJANA

SEPA-maksuvälineillä varmistetaan, että euromääräiset maksut miltä tahansa yhtenäisellä euromaksualueella sijaitsevalta maksutililtä toiselle käsitellään sujuvasti ja täysin automaattisesti. Suuryrityksille, julkishallinnolle, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä kuluttajille koituu todellista hyötyä, kun kaikki euromääräiset maksut voidaan käsitellä ja toimittaa asiakkaalta toiselle täysin automaattisesti. Tämä edellyttää, että SEPA-maksuvälineitä käyttäen kenen tahansa asiakkaan on mahdollista antaa sähköinen maksumääräys ja saada sähköinen vahvistus, kun maksu on toimitettu perille. Kuten luvussa 1 todettiin, eurojärjestelmä kehottaa pankkeja tarjoamaan käyttöön ainakin määrämuotoiset sanomat maksutietojen kulkiessa asiakkaalta pankille ja pankilta asiakkaalle. Lisäksi olisi panostettava pankin ja asiakkaan välisen teknisen sanomanvälityksen standardointiin ja käyttöliittymiin, niin että esimerkiksi monessa maassa toimivat käyttäjät voisivat asioida useiden pankkien kanssa käyttämällä samoja teknisiä sovelluksia.

Eurojärjestelmä kannustaa kehittämään uusia pankkienvälisiä liiketoimintasääntöjä ja -standardeja, joiden lähtökohtana ovat SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus. Lokakuussa 2007 Euroopan komissio päätti sähköistä laskutusta koskevan eurooppalaisen aloitteen jatkotoimena perustaa sähköisen laskutuksen asiantuntijaryhmän, jonka tavoitteena on kehittää sähköisen laskutuksen eurooppalainen malli. Mallilla pyritään hahmottelemaan yhteinen pohja sähköisten laskutuspalvelujen avoimelle tarjoamiselle ja yhteentoimivuudelle kaikkialla Euroopassa. Nykyisten sähköisen laskutuksen palvelujen ei siis tarvitse jäädä pois käytöstä, vaan sähköisen laskutuksen mallissa olisi määriteltävä edellytykset, joilla näistä palveluista voi tulla täysin SEPA-vaatimusten mukaisia. Aiheesta julkaistaan väliraportti vuoden 2008 loppuun mennessä. Loppuraportti on määrä jul-

kaista vuoden 2009 loppuun mennessä, ja siinä käsitellään mm. oikeudellisia ja liiketoimintavaatimuksia, toimintaverkkomalleja sekä standardeja. Sähköisen laskutuksen mallissa palveluntarjoajien tulisi voida tarjota asiakkailleen sähköisen laskutuksen palveluja kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. Asiantuntijaryhmän työ on jaettu kolmeen rinnakkaiseen sarkaan: 1) oikeudelliset ja sääntelyyn liittyvät vaatimukset, 2) liiketoimintavaatimukset ja 3) standardeihin perustuvat verkkosovellukset. Sähköisen laskutuksen palveluja on jo tarjolla monissa Euroopan maissa. Sähköinen laskutus säästää huomattavasti kustannuksia ja voimavaroja, sillä maksuprosessi toimii lähes täysin paperittomasti ja automaattisesti. Myös sähköisen hallinnon (ml. julkiset hankinnat) avulla on mahdollista saavuttaa merkittäviä säästöjä. Sähköinen laskutus on keskeinen osa kaikkia sähköisen hallinnon hankkeita, ja se olisi parasta ottaa käyttöön yhdessä yhtenäisen euromaksualueen kanssa. Asiantuntijaryhmän työllä on siis suuri merkitys yhtenäiselle euromaksualueelle, ja sitä olisi jatkettava täydellä teholla, jotta ei pääsisi syntyämään hajanaisia kansallisia ratkaisuja.

Joulukuussa 2007 EPC päätti kehittää mallin, jossa SEPA-maksuääräykset ovat mahdollisia myös maksettaessa Internet-ostoksia. Verkkomaksamisen mallin teknistä puolta valmistellaan sähköistä SEPA-suoraveloitusta Internet-palvelujen toimintamallin yhteydessä. Vuoden 2007 jälkipuoliskolla tiedusteltiin kansallisten toimijoiden kantaa verkkomaksamisen malliin, mistä oli hyötyä mallin kehittämisessä. Yleisajatuksena on, että mallia tulisi voida soveltaa mihin tahansa SEPA-maksuvälineeseen. Ensimmäinen askel on kuitenkin mahdollisuus tehdä SEPA-tilisiirtoja Internetin välityksellä, jolloin asiakkaat voivat käyttää verkkopankkia Internetissä tekemiensä ostosten maksamiseen. Eurojärjestelmä toivoo EPC:n viimeistelevän verkkomaksamisen mallin vuoden 2009 loppuun mennessä.

EPC pyrkii saamaan matkapuhelinsektorin aktiivisesti mukaan kehittämään matkapuhelimen välityksellä maksettavia maksuja. Kesäkuussa 2008 allekirjoitettiin EPC:n ja GSM-

matkapuhelinoperaattorien järjestön GSMA:n välinen yhteistyösopimus. Tarkoituksena on kehittää pankkien ja matkapuhelinoperaattorien yhteistyömalli sellaisten palvelujen kehittämiseksi, joiden avulla kuluttajat voivat maksaa SEPA-maksuja matkapuhelimen välityksellä. Ensimmäisenä hankkeena kehitetään mahdollisuutta käyttää matkapuhelimen SIM-korttia ja NFC-tekniikkaa (Near Field Communication) maksamiseen matkapuhelimen välityksellä. Samankaltaisia hankkeita on käynnissä kansallisellakin tasolla, mutta yhteistyösopimuksella pyritään varmistamaan, että sovelluksia voidaan käyttää kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. Tällaisten palvelujen tuottamalla uusilla tehokkailla SEPA-maksutavoilla voitaisiin luoda yhtenäiselle euromaksualueelle uusia ulottuvuuksia. Eurojärjestelmä tukee hanketta ja toivoo, että se etenee.

Aloitteita eurooppalaisten maksupalvelujen kehittämiseksi voi syntyä myös EPC:n ulkopuolella. Esimerkiksi Euro Banking Association (EBA) on suunnitellut kiireellisten maksujen palvelun. Eurojärjestelmä pitää hyvänä asiana, että EBA on laatinut palvelun liiketoimintäsäännöt ja standardit käsittelijästä riippumattomiksi (eli kiireellisiä maksuja voidaan käsitellä sekä EURO1- että TARGET2-järjestelmässä). EBA on pyytänyt EPC:tä harkitsemaan palvelun muokkaamista SEPA-järjestelyksi ja ottamaan sen kaikkia muitakin SEPA-järjestelyjä hallinnoivan EPC:n järjestelmänhallintaelimen alaisuuteen.

1.4 TAKARAJA SEPA-TILISIIRRON JA SEPA-SUORAVELOITUKSEN KÄYTTÖÖN SIIRTYMISELLE

Siirtymävaiheessa kansalliset maksujärjestelyt ja SEPA-järjestelyt ovat käytössä yhtä aikaa, eli aluksi käsitellään pakostikin rinnakkain sekä kansallisia tilisiirtoja ja suoraveloituksia että SEPA-maksuvälineitä. Kovin pitkä rinnakkaiskäyttökäsi kävisi kuitenkin kalliiksi sekä pankkisektorille että asiakkaille, kuten todetaan eurojärjestelmän viidennessä SEPA-seurantareportissa, yhtenäisen euromaksualueen taloudellista vaikutusta koskevassa EKP:n tutki-

muksessa ”The economic impact of the Single Euro Payment Area”¹¹ sekä Capgeminin Euroopan komission toimeksiannosta toteuttamassa tutkimuksessa ”SEPA: potential benefits at stake”¹². Yhä useammat suuryritykset sekä pienet ja keskiuuret yritykset ovat myös tätä mieltä ja peräänkuuluttavat yhä voimakkaammin nykyisten kansallisten maksuvälineiden käytöstä luopumista, sillä niiden ylläpito SEPA-maksuvälineiden rinnalla tulee niille kalliiksi.

Lisäksi jos kansallisten tilisiirto- ja suoraveloitustajärjestelyjen käyttö rinnakkain SEPA-järjestelyjen kanssa kestää kovin pitkään, on vaarana, että SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suoraveloitusta käytetään ainoastaan ulkomaanmaksuissa ja kansallisia järjestelyjä edelleen kotimaanmaksuissa. Erilliskäytön seurauksena SEPA-tilisiirtojen ja SEPA-suoraveloitusten volyymia olisi hyvin vaikea kasvattaa niin suureksi, että tehdyt investoinnit maksaisivat itsensä takaisin ja että yhtenäisen euromaksualueen tuottamista mittakaavaeduista voitaisiin hyötyä. Hajanaisuus siis säilyisi, eivätkä käyttäjät saisi yhteisistä maksumarkkinoista toivottua kilpailuetua.

Jotta SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtyminen ei pitkittyisi (mikä kävisi kalliiksi) ja jotta SEPA-hanketta ei vesitettäisi (jolloin kaikkia sen etuja ei voitaisi hyödyntää), keskeisten toimijoiden kuten euroalueen suuryritysten ja julkishallinnon on tärkeää siirtyä käyttämään SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suoraveloitusta mahdollisimman varhain. Ensiksi pankkien pitää saada suuryritykset ja julkishallinto vakuuttamaan SEPA-hankkeesta tarjoamalla houkutteleva tuotevalikoima ja tiedottamalla selkeästi. Seuraavaksi on kitkettävä markkinoilla paikoitellen esiintyvä harhakäsitys, jonka mukaan yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymistä voitaisiin lykätä loputtomiin. Kaikille markkinoiden toimijoille on tehtävä selväksi, että kansallisten tilisiirtojen ja suoraveloitusten käytöstä ollaan luopumassa euroalueella. Käytöstä luopumiselle olisi hyvä asettaa realistiset mutta kunnianhimoiset takarajat. Eurojärjestelmä jatkaa työtään yhteisymmärryksen lisäämiseksi osapuolten kesken siitä, että takarajat ovat vält-

tämättömiä. Takarajat voisivat seurata toisiaan vähitellen: IBAN-koodin käyttämisestä kaikissa maksuissa ja SEPA-sanomastandardien käyttämisestä euromääräisissä maksuissa tulisi pakollista; kansallisten standardien mukaisten muiden kuin SEPA-muotoisten tilisiirtojen ja suoraveloitusten selvittäminen lopetettaisiin vähitellen. Pankkiyhteisöt voisivat myös sopia kansallisten maksujärjestelyjen muuttamisesta SEPA-vaatimusten mukaisiksi. Koska pankit ovat ottaneet maksuvälineitä käyttöön kollektiivisesti, ne voisivat myös luopua niiden käytöstä kollektiivisesti ja ottaa tilalle samankaltaiset maksuvälineet, joiden avulla käyttäjät euroalueella voivat maksaa maksuja minne tahansa yhtenäisellä euromaksualueella. Näin poistettaisiin esteet, jotka tällä hetkellä haittaavat Euroopan laajuista kilpailua Euroopan vähittäismaksumarkkinoilla. Valitut toimenpiteet voidaan toteuttaa monin eri tavoin: pankkisektorin itsesäätelyllä, kansallisella lainsäädännöllä, yhteisön lainsäädännöllä tai EKP:n sääntelytoimilla. Eurojärjestelmä tulee pyytämään osapuolilta kannanottoja takarajan asettamisen menettelyihin ja ajoitukseen sekä itse takarajaan.

11 The economic impact of the Single Euro Payments Area, Heiko Schmiedel, EKP:n Occasional Paper -sarjan julkaisu nro 71 (elokuu 2007). Julkaisu on luettavissa osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecboep71.pdf>.

12 Ks. http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/sepa/sepa-capgemini_study-final_report_en.pdf.

2 MAKSUKORTTIEN SEPA JA UUSIEN EUROOPPALAISTEN MAKSUKORTTIOHJELMIEN LUOMINEN

2.1 MAKSUKORTTIEN SEPA: EDISTYSTÄ JA OPASTUSTA

Maksukorttien SEPA käynnistyi 1.1.2008, jolloin pankit alkoivat myöntää ja laskea liikkeeseen SEPA-korttimaksuohjeiston mukaisia maksukortteja sekä hyvittää/välittää ja käsitellä niillä tehtäviä maksutapahtumia. Siirtyminen EMV-standardien käyttöön edistyy hyvin. EMV-standardit ovat tärkeä osa maksukorttien SEPA -hanketta. Lisäksi useat yksittäiset maksukorttiohjelmat ovat mukauttaneet sääntöjään niin, että ne täyttävät SEPA-vaatimukset. On kuitenkin edelleen epäilyksiä siitä, ovatko kaikki korttiohjelmat todella erottaneet korttimaksujen käsittelyn ja korttiohjelman hallinnoinnin toisistaan. Kaiken kaikkiaan maksukorttien SEPA -hanke on käynnistynyt huomaamattomammin kuin SEPA-tilisiirtojärjestely. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että EPC ei kehittänyt omaa SEPA-korttimaksujärjestelyä vaan laati sen sijaan SEPA-korttimaksuohjeiston vuonna 2005. Eurojärjestelmä totesi neljännessä SEPA-seurantareportissaan, että SEPA-korttimaksuohjeisto on yleisluontoinen ja tulokannanvarainen asiakirja.

Neuvoteltuaan Euroopan komission kanssa EPC julkaisi kesäkuussa 2008 vastauksia SEPA-korttimaksuohjeiston keskeisiä näkökohtia koskeviin kysymyksiin. Vastauksissa selvennetään muun muassa, että SEPA-korttimaksuohjeiston mukaan kaikkien korttiohjelmien tulisi tarkistaa sääntöjään ja tarvittaessa muuttaa niitä siten, että kortteja voitaisiin laskea liikkeeseen ja hyväksyä ja korttimaksutapahtumia voitaisiin hyvittää/välittää eri maissa kansallisten rajojen estämättä. Kortteja ei kuitenkaan tarvitse käytännössä laskea liikkeeseen tai hyväksyä eikä korttimaksutapahtumia ole pakko hyvittää/välittää koko Euroopassa, mikä edellyttäisi pankkien, kauppiaiden ja kortinhaltijoiden liiketoiminnallisia ja taloudellisia päätöksiä. Lisäksi selvennetään kauppiaiden oikeutta olla hyväksymättä kaikkien ohjelmien kortteja ja periä lisämaksuja joistakin korttimaksuista¹. Eurojärjestelmä pitää tätä merkittävänä helpotuksena, sillä tietyistä korttiohjelmissa ja korttityypeistä (esim. vähittäismyyntiliikkeiden

myöntämistä korteista) aiheutuu kauppiaille merkittävä taloudellinen rasite siirtomaksujen vuoksi tai muuten. Sekä asiakkaan että kauppiaan tulee voida vaikuttaa siihen, maksetaanko ostos kortilla ja millä ehdoilla korttimaksu hyväksytään. Eurojärjestelmä korostaa, että se ei pyri edistämään lisämaksujen perimistä kaikista korttimaksuista, sillä kortit ovat usein yhteiskunnan kannalta tehokkaampi maksuväline kuin esimerkiksi käteinen tai sekki. Korttimaksut tulisi hinnoitella asianmukaisesti ja korttien kustannuseroista olisi tiedotettava avoimesti, jotta käyttäjät tietäisivät maksuvälinettä valitessaan kuhunkin maksuvälineeseen liittyvät kustannukset. Eurojärjestelmä on vakuuttunut siitä, että selvennyksillä on kyetty korjaamaan tiettyjä markkinoilla esiintyneitä väärinkäsityksiä. Kehitys markkinoilla olisi saattanut viedä kauemmas yhtenäisen euromaksualueen tavoitteista eli kilpailun ja tehokkuuden lisäämisestä.

EPC:n olisi syytä selvittää SEPA-korttimaksuohjeistoa edelleen. Esimerkiksi vaatimusta, jonka mukaan korttiohjelmien hallinnointi tulee erottaa korttimaksujen käsittelystä, olisi vielä selvennettävä. Lisäksi EPC:n tulisi pikaisesti laatia seurantamekanismeja, joiden avulla voidaan valvoa pankkien ja korttiohjelmien edistymistä SEPA-korttimaksuohjeiston toimeenpanossa.

Eurojärjestelmä pyrkii auttamaan Euroopan pankkisektoria maksukorttien SEPA -hankkeen toteuttamisessa. Se harkitsee SEPA-vaatimusten täyttämistä

¹ Tämä on sopusoinnussa maksupalveludirektiivin kanssa, jonka artiklan 52 kohdassa 3 sallitaan lisämaksujen periminen: ”Maksupalveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tai tarjoamasta alennusta tietyn maksuvälineen käytöstä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin kieltää oikeuden vaatia maksua tai rajoittaa sitä, ottaen huomioon tarpeen edistää kilpailua ja tehokkaiden maksuvälineiden käyttöä.” Taustaa selvitetään johdanto-osan kappaleessa 42: ”Avoimuuden ja kilpailun edistämiseksi maksupalveluntarjoaja ei saa estää maksunsaajaa pyytämästä maksajalta maksua tietyn maksuvälineen käytöstä. Vaikka maksunsaajan olisi voitava periä maksuja tietyn maksuvälineen käytöstä, jäsenvaltiot voivat päättää, kieltävätkö tai rajoittavatko ne tällaista käytäntöä katsoessaan, että siihen on aihetta vääristyneen hinnoittelun tai sellaisen hinnoittelun vuoksi, joka saattaa aiheuttaa haittaa tietyn maksuvälineen käytölle, kun otetaan huomioon tarve edistää kilpailua ja tehokkaiden maksuvälineiden käyttöä.”

miskriteerien ja niitä koskevien toimintaohjeiden laatimista korttiohjelmiä varten. Se myös seuraa yhtenäiseen korttimaksualueeseen siirtymistä. Korttiohjelmita, pankeilta (EPC:n välityksellä), korttimaksutapahtumien hyvittäjien/välittäjien palveluntarjoajilta sekä mahdollisesti hyvittäjäpankeilta kerätään tietoja, joiden pohjalta laaditaan SEPA-korttimaksuindikaattoreita. Kuten viidennessä SEPA-seurantaraportissa ilmoitettiin, eurojärjestelmä on kartoittanut mahdollisuuksia luoda korttimaksuista perittävien maksujen seurantarajärjestelmä. Taustalla olivat merkit siitä, että maksukorttien SEPA johtaisi joissakin maissa kuluttajilta ja kauppiailta perittävien maksujen korotuksiin. Seurantarajärjestelmää ei ole kyetty luomaan, mutta eurojärjestelmä seuraa tilannetta markkinoilla tarkasti.

2.2 MAKSUKORTTEJA KOSKEVA STANDARDOINTITYÖ

Maksukortteja koskevassa standardointityössä EPC pyrkii yhdessä useiden osapuolten kanssa viimeistelemään SEPA-korttimaksuja koskevat kattavat vaatimukset (SEPA Cards Framework Standardisation Volume) vuoden 2008 loppuun mennessä. Vaatimukset käsittävät kaikki korttimaksujen vaiheet (kortista maksupäätteeseen, maksupäätteestä maksutapahtuman hyvittäjälle/välittäjälle ja tältä kortin liikkeeseenlaskijalle) sekä sertifiointin ja tyyppihyväksynnän. EPC on onnistunut vaikuttamaan käynnissä oleviin eurooppalaisiin standardointihankkeisiin ja yhdenmukaistamaan niitä.

Nykyisellään vaatimukset eivät kuitenkaan ole vielä läheskään käyttöönottovalmiita standardeja, sillä ne eivät sisällä suunniteltuja toiminnallisia ja teknisiä määritelmiä. Tämä johtuu osaksi käsiteltävien asioiden monimutkaisuudesta. Onkin luultavaa, että EPC ei määrittele varsinaisia SEPA-maksukorttistandardeja itse vaan ne syntyvät jonkin edellä mainitun standardointihankkeen tuloksena ja EPC hyväksyy ne lopuksi. Standardointivaiheen loppuun saattamiselle tulisi asettaa uusi määräaika. Koska standardointihankkeet ovat edistyneet hyvin, määräajaksi olisi asetettava viimeistään vuoden 2009 loppu. Joka tapauksessa EPC:n on huolehdittava hankkeen jat-

kosta määrätietoisesti edistämällä SEPA-maksukorttistandardien käyttöönottoa ja tiedottamalla siitä.

Standardien sisällöstä voidaan todeta, että vuonna 2008 alettiin osana ISO 20022 -standardin kehittämistyötä laatia sanomastandardeja korttimaksujen hyväksymistä, selvitystä ja toimintusta varten. ISO 20022 -standardin kehittämistyön innoittamana Berlin Group -ryhmittymä, johon osallistuu lukuisia maksukorttimarkkinoiden osapuolia, on kehittänyt korttimaksujen selvitystä koskevia sääntöjä. EPC ei vaikuta vielä ymmärtäneen, että ISO 20022 -standardista saattaa tulla korttimaksusanomia koskeva markkinastandardi. Koska se on avoin standardi, sen ansiosta Euroopan pankkisektorin ei olisi pakko käyttää minkään tietyn valmistajan standardeja ja/tai ratkaisuja. EPC:n olisi hyvä huomioida ISO 20022 -standardin kehitystyön tuoreimmat tulokset ja ottaa ne huomioon maksukortteja koskevassa standardointihankkeessaan.

Osa EPC:n valitsemista standardeista ei välttämättä täytä kaikkia eurooppalaisten osapuolten vaatimuksia. Eurojärjestelmä katsoo, että EPC:n olisi hyvä ottaa eri osapuolet (kuten maksupääteläiset, maksujen käsittelijät, kauppiat ja kortinhaltijat) mukaan SEPA-korttimaksuja koskevaan standardointityöhön nykyistä enemmän ja järjestelmällisemmin. Lisäksi riippuvuus kansainvälisten korttiyhtiöiden johdolla etenevistä maailmanlaajuisista standardointihankkeista johtaa eurooppalaisten toimijoiden kannalta vähemmän tyydyttäviin tuloksiin, kun eurooppalaiset toimijat eivät ole kunnolla edustettuina näissä hankkeissa. Kaikki standardoinnin vaikutukset tulisi ottaa huomioon; vaikka välittömät vaikutukset ovat myönteisiä, niiden lisäksi saattaa esiintyä kielteisiä sivuvaikutuksia. Yhtenä esimerkkinä voi mainita kansainvälisten korttiyhtiöiden määrittämät investoinnit toimiin, joilla parannetaan maksupäätteiden turvallisuutta ja tietoturvaä käsiteltäessä korttien magneettijuovasta saatavia tietoja. SEPA-maksukorteissa käytettävä tekniikka ei kuitenkaan perustu magneettijuovaan, vaan niissä käytetään EMV-standardien mukaista sirua sekä PIN-koodia kortin aitouden ja kortinhaltijan henkilöllisyyden varmistamiseen. Eurooppalaiset

toimijat (korttiohjelmat, korttimaksujen käsittelijät, pankit ja kauppiat) joutuvat siis investoimaan paitsi EMV-standardien mukaisiin kortteihin ja maksupäätteisiin myös sellaisiin maksupäätteisiin, joilla myös muunlaisilla korteilla maksettavat korttimaksut voidaan käsitellä turvallisesti – kaikkialla Euroopan ulkopuolella ei investoida EMV-standardien mukaiseen, turvallisempaan tekniikkaan. Eurojärjestelmä suosittelee, että Euroopan maksusektori käyttäisi saatavilla olevia avoimia standardeja (kuten ISO-standardeja) ja pyrkisi myös aktiivisesti kehittämään tällaisia standardeja, mikäli niitä ei vielä ole saatavilla.

Tällä hetkellä maksukorttien ja maksupäätteiden turvallisuusarvioinnin sertifiointia on järjestetty Euroopassa monin eri tavoin. Sertifiointijärjestelyihin kuuluvat korttiohjelmien asettamat turvallisuusvaatimukset korteille ja maksupäätteille, uusien korttien ja maksupäätteiden arviointi testilaboratorioissa, sertifiointiviranomaisen suorittama testitulosten vahvistaminen sekä korttiohjelmien suorittama uusien korttien ja maksupäätteiden tyyppihyväksyntä. Yhteisten järjestelyjen aikaansaaminen edellyttää ensinnäkin luotettavuuden varmistamista. Toiseksi on varmistettava, että SEPA-korttimaksuissa käytettävät kortit ja maksupäätteet ovat riittävän turvallisia ja että niiden turvallisuustaso on yhdenmukainen. Kolmanneksi kortti- ja maksupäätteen valmistajien on voitava saada miltä tahansa toimivaltaiselta sertifiointiviranomaiselta sertifiointi, joka on voimassa koko yhtenäisellä euromaksualueella. Eurojärjestelmä korostaa, että tarvitaan yhteiseurooppalainen luotettava sertifiointijärjestelmä, ja kartoittaa mahdollisia jatkotoimia kuten sertifiointiviranomaisten antamien sertifiointien vastavuoroista hyväksymistä. EPC:n tulisi hyväksyä kaikki sellaiset sertifiointiviranomaiset, jotka täyttävät SEPA-korttimaksuohjeiston mukaiset edellytykset.

Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan Euroopan maksusektorin tulisi osallistua kansainvälisiin standardointihankkeisiin aktiivisesti, sillä vain siten voidaan varmistaa riittävät vaikutusmahdollisuudet standardien kehitykseen. EPC voisi lisätä panostaan laatimalla Euroopan pankkisektorin yhteisen kannan standardointihankkei-

siin. Tässä se voisi hyödyntää yhteyksiään alan ISO-komiteaan sekä jäsenyyttään EMVCo- ja PCI SSC -organisaatioiden neuvottelukunnissa. Lisäksi EPC:n tai eurooppalaisten maksukorttiohjelmien edustajan tulisi liittyä jäseneksi EMVCo- ja PCI SSC -organisaatioihin siksi aikaa kun Euroopan maksusektori vielä käyttää näiden organisaatioiden omia standardeja.

2.3 SEPA-VAATIMUKSET KOLMEN OSAPUOLEN KORTTIOHJELMILLE

Eurojärjestelmä totesi viidennessä SEPA-seurantaraportissa (heinäkuu 2007) kartoittavansa, missä määrin kolmen osapuolen korttiohjelmat täyttävät SEPA-vaatimukset. Seuraavassa tarkastellaan kartoituksen tuloksia. Ensinnäkin eurojärjestelmä katsoo, että kaikkien maksukorttimarkkinaosapuolten tulisi täyttää yhtenäisen euromaksualueen vaatimukset. Nämä vaatimukset ja niitä koskevat määräajat on annettu EPC:n laatimassa SEPA-korttimaksuohjeistossa sekä EKP:n julkaisussa ”Maksukorttien SEPA – eurojärjestelmän näkemys” (marraskuu 2006). Kortinhaltijan näkökulmasta kolmen osapuolen ja neljän osapuolen korttiohjelmien välillä ei ole havaittavaa eroa. Kolmen osapuolen korttiohjelmat kilpailevat samankaltaisia palveluja tarjoavien neljän osapuolen ohjelmien kanssa. Yleisesti pitäisi siis pyrkiä siihen, että kolmen osapuolen korttiohjelmat täyttäisivät SEPA-vaatimukset niin pitkälti kuin mahdollista.

Puhtaiden kolmen osapuolen korttiohjelmien (eli korttiohjelmien, jotka huolehtivat itse sekä korttien liikkeeseenlaskusta että korttimaksutapahtumien hyvittämisestä/välittämisestä) ei eurojärjestelmän näkemyksen mukaan tarvitsisi täyttää SEPA-korttimaksuohjeiston vaatimusta vapaasta pääsystä ohjelman osallistujaksi eikä vaatimusta ohjelman hallinnoinnin ja maksujen käsittelyn sekä maasta toiseen tapahtuvan korttien liikkeeseenlaskun ja korttimaksutapahtumien hyvittämisen/välittämisen erottamisesta toisistaan, sillä nämä vaatimukset eivät sovi yhteen tällaisten korttiohjelmien liiketoimintamallin ja organisaatorakenteen kanssa. Muut SEPA-korttimaksuohjeiston vaatimukset, kuten

kortteja ja maksupäätteitä koskevat tekniset standardit, on täytettävä.

Niitä tapauksia, joissa kolmen osapuolen korttiohjelma toimii lisenssinhaltijoiden kautta, on ohjelmien erityisten liiketoimintamallien ja suhteellisen pienen markkinaosuuden vuoksi syytä tarkastella erikseen. Markkinaosapuolten kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella on sovittu, että SEPA-vaatimuksista olisi mahdollista myöntää osittaisia poikkeuksia ainakin toistaiseksi. Poikkeukset liittyvät vapaaseen pääsyyn ohjelman osallistujaksi, ohjelman hallinnoinnin ja maksujen käsittelyn erottamiseen sekä koko yhtenäisen euromaksualueen laajuiseen lisensointiin. SEPA-korttimaksuohjeiston vaatimuksilla, jotka koskevat vapaata pääsyä ohjelman osallistujaksi sekä ohjelman hallinnoinnin erottamista korttimaksujen hyväksymisestä, selvityksestä ja toimituksesta, pyritään poistamaan kilpailun esteet toimialoilla, joilla toimijat käyttävät samaa verkkoa (eli tarkoituksena on varmistaa kilpailukykyiset maksukorttipalvelut ja neutraali käsittelyinfrastruktuuri). Nämä SEPA-korttimaksuohjeiston vaatimukset eivät sovellu yhtä hyvin lisenssipohjaisille kolmen osapuolen korttiohjelmitte, joissa kaikki lisenssinhaltijat ovat sopimussuhteessa yksinomaan korttiohjelmaan.² Lisenssinhaltijalla tulisi kuitenkin olla oikeus käyttää korttien liikkeeseenlaskussa ja korttimaksutapahtumien hyvittämisessä/välittämässä haluamaansa palveluntarjoajaa, sillä siten edistettäisiin tehokkaiden ja kilpailukykyisten markkinoiden syntymistä korttimaksujen käsittelyyn. Korttiohjelman tulisi voida pidättää itsellään ainoastaan oikeus korttimaksujen hyväksymiseen, selvitykseen ja toimitukseen. Lisäksi korttiohjelmien tulisi tiedottaa avoimesti liiketoimintamallistaan ja lisenssikriteereistään (eli lisenssinhakumenettelystä ja valintakriteereistä), mutta ne saisivat silti päättää lisenssien myöntämisestä harkintansa mukaan. Pyrkimyksenä on, että lisenssit kattaisivat koko yhtenäisen euromaksualueen. Jotkin kolmen osapuolen korttiohjelmat ovat kuitenkin myöntäneet lisenssinhaltijoilleen luvan toimia ainoastaan yhdessä maassa ja yksinoikeudella. Tällaisten korttiohjelmien olisi valmistauduttava sallimaan maasta toiseen tapahtuva aktiivinen

korttien liikkeeseenlasku ja korttimaksutapahtumien hyvittäminen/välittäminen. Tämä voitaisiin tehdä vaiheittain siten, että ensiksi annetaan lisenssinhaltijoille lupa passiiviseen liikkeeseenlaskuun ja hyvittämiseen/välittämiseen maasta toiseen. Viiden vuoden kuluessa eli vuoden 2013 loppuun mennessä olisi kuitenkin päästävä tilanteeseen, jossa lisenssinhaltijat saisivat toimia aktiivisesti koko yhtenäisellä euromaksualueella.

Poikkeuksia voidaan toimivaltaisen kansallisen keskuspankin harkinnan mukaan myöntää myös sellaisille kolmen osapuolen korttiohjelmitte, jotka toimivat kansallisella tai alueellisella tasolla ja joiden markkinaosuus on vähäinen (alle 5 % kaikista korttimaksuista kyseisillä markkinoilla).

Eurojärjestelmä seuraa tarkasti kolmen osapuolen korttiohjelmien kehitystä sekä mainittujen poikkeuksien mahdollista vaikutusta muihin markkinaosapuoliin yhtenäisellä korttimaksualueella. Tarvittaessa poikkeuksia tai niiden ehtoja voidaan tarkastella uudestaan.

2.4 UUSIEN EUROOPPALAISTEN KORTTIOHJELMIEN LUOMINEN

Eurojärjestelmä on kehittänyt edelleen ajatuksiaan uusien eurooppalaisten maksukorttiohjelmien luomisesta maksukorttien SEPA-hankkeen kehityksen valossa. Ajatuksia on hahmoteltu jo viidennessä SEPA-seurantareportissa (heinäkuu 2007) sekä julkaisussa ”Maksukorttien SEPA – eurojärjestelmän näkemys” (marraskuu 2006). Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan markkinoiden tulisi suhtautua korttimaksujen kehittämiseen nykyistä kunnianhimoisemmin. Maksukorteista on tulossa tärkein maksuväline euroalueella (vain käteisellä maksetaan useammin), ja monet Euroopan kansalaiset käyttävät maksukortteja päivittäin. Niillä voi maksaa tur-

² Lisenssinhaltijoiden tulee olla sopimussuhteessa yksinomaan korttiohjelman kanssa, eli sopimusten pitää olla kahdenvälisiä sopimuksia. Lisenssinhaltijoilla ei saa olla keskinäisiä sidoksia tai yhteisiä yrityksiä. Lisenssinhaltijat eivät saa sopia palvelumaksuista tai jäsenhdoista kahdenvälisesti tai kollektiivisesti, eivätkä ne saa osallistua korttiohjelman hallintoihin.

vallisesti, tehokkaasti ja luotettavasti. Monissa maissa maksukorttialalla on yhä paljon kasvuvaramaa. Maksukortit tarjoavat pankeille lisäksi erinomaisen tilaisuuden vähentää käteisrahan käyttöä, josta aiheutuu melkoisia kustannuksia sekä pankeille että kauppiaille ja koko yhteiskunnalle.

Maksukorttien SEPA -hankkeen on tarkoitus lisätä valinnanvaraa ja tehokkuutta, kun oikeudellisia, teknisiä ja korttiohjelmien asettamia esteitä poistetaan ja kilpailua syntyy niin korttiohjelmien kesken kuin korttien liikkeeseenlaskussa, korttimaksutapahtumien hyvittämisessä/välittämisessä sekä korttimaksujen hyväksymisessä ja käsittelyssäkin. Markkinat ovat kuitenkin yhä paljolti jakautuneet kansallisten rajojen mukaan, ja maasta toiseen maksettavissa korttimaksuissa käytetään lähes poikkeuksetta kahden kansainvälisen korttiohjelman kortteja. Samalla kansalliset korttiohjelmat ovat vaarassa hävitä kokonaan pankkien selvästi harkitessa osallistumistaan. Kilpailu saattaisi kuivua kokoon niin, että jäljellä olisi enää kaksi keskenään samankaltaista kansainvälistä korttiohjelmää, joiden liiketoimintamalli ei enää täytä kauppiaiden, pankkien ja kilpailuviranomaisten vaatimuksia.

Tässä tilanteessa tarvitaan eurooppalainen aloite. Eurojärjestelmä odottaa, että lähivuosina luodaan ainakin yksi uusi eurooppalainen maksukorttiohjelma, joka täyttää kortinhaltijoiden, pankkien, kauppiaiden, kilpailuviranomaisten ja eurojärjestelmän vaatimukset. Eurojärjestelmä on keskustellut aiheesta suurimpien eurooppalaisten pankkien ja muiden asianosaisten kanssa huhtikuusta 2008 lähtien. Havaintojen perusteella eurooppalaisen korttiohjelman tarve ymmärretään yhä paremmin ja hankkeella on yhä enemmän kannatusta. Selvänä osoituksena tästä pidetään sitä, että markkinoilla on jo käynnissä useita aloitteita eurooppalaisen korttiohjelman luomiseksi. Eurojärjestelmän tiedossa ovat EAPS-aloite (Euro Alliance of Payment Schemes), Monnet-aloite ja PayFair-aloite, ja niiden edustajien kanssa on oltu yhteydessä. EAPS-aloite perustuu yhteensä kuuden toimijan (eli viiden Saksassa, Italiassa, Espanjassa,

Portugalissa ja Isossa-Britanniassa toimivan korttiohjelman sekä EUFISERV-palvelun) yhteistyöhön, jossa mukana olevien liikkeeseenlaskijoiden kortit hyväksytään kaikissa mukana olevissa maksupäätteissä. Monnet-aloitteessa kartoitetaan mahdollisuuksia luoda kokonaan uusi korttiohjelma. Tällä hetkellä se etenee saksalaisten ja ranskalaisten pankkien vetämänä. PayFair on yksityinen aloite, jossa pyritään luomaan kauppiaiden tarpeista lähtevä käteiskorttiohjelma. Eurojärjestelmä pitää kaikkia aloitteita myönteisinä ja antaa niitä eteenpäin vieville yhteisöille tunnustuksensa niiden aktiivisesta työstä. Mitään nykyisistä tai mahdollisesti vielä ilmaantuvista uusista aloitteista ei aseteta etusijalle muihin nähden. Nykyisissä aloitteissa on myönteisiä ominaisuuksia, mutta parannettavaakin vielä on. Esimerkiksi EAPS:n tulisi selkeästi sitoutua laajentumaan tulevaisuudessa tavanomaiseksi korttiohjelmaksi, ja nykyistä useampien euroalueen maiden olisi osallistuttava Monnet-aloitteeseen.

Vaikka näissä kolmessa markkinalähtöisessä hankkeessa pyritään luomaan uusia eurooppalaisia korttiohjelmiä, yhtenä keskeisenä esteenä näyttää olevan jatkuva epävarmuus mahdollisista siirtomaksuista. Epävarmuudesta ei ole päästy, vaikka Euroopan komission MasterCardia koskevassa asiassa tekemä päätös (joulukuu 2007) ja sitä seurannut MasterCardin siirtomaksujen poistaminen EU:n sisäisistä korttimaksuista olivat tärkeä viesti markkinoille. Kaikkien nykyisten ja tulevien korttiohjelmien osapuolten olisi syytä muokata kantaansa siirtomaksuihin, jotta pankit kykenisivät tarjoamaan kortinhaltijoille ja kauppiaille sellaisia korttutuotteita, jotka voisivat aidosti kilpailla käteisrahan kanssa. Tulonmenetysten korvaamiseksi (kortteja liikkeeseen laskeville) pankeille uuden korttiohjelman tulisi edistää toiminnan kustannustehokkuutta. Pankeille tulisi antaa vapaus valita korttimaksujen käsittelijä; tarjolla tulisi olla vähintäänkin ydinpalveluja ja perustason palveluja (lisäpalveluja voitaisiin tarjota erikseen); ydinpalveluissa olisi vältettävä riskipitoisia maksusovelluksia (maksut, joissa itse korttia ei esitetä, sekä muut sovellukset, joiden käytössä esiintyy paljon petoksia ja jotka aiheutta-

vat kuluja); korttiohjelman jäsenmaksut tulisi pitää pieninä; ja hallintorakenteiden tulisi olla kustannustehokkaita ja kevyitä.

Korttiohjelmien ja markkina-aloitteiden toiminnan ohella myös EPC:n tulisi pyrkiä osallistumaan maksukorttien kehittämiseen aiempaa aktiivisemmin, tasapainoisemmin ja ennakoivammin. EPC voisi harkita uudelleen kantaansa maksukorttien SEPA -hankkeeseen. Se päätti laatia vain SEPA-korttimaksuohjeiston eikä ryhtynyt kehittämään SEPA-järjestelyä korttimaksuille. Edellä mainittu epäsuotuisa kehitys korttiohjelmien markkinoilla (eli jatkuva jakautuneisuus kansallisiin markkinoihin ja kilpailun vähenemisen riskit), eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kilpailuviranomaisten tuoreimmat toimet, korttistandardien kehittämistyön hitaus, riippuvuus muista toimijoista sekä kauppiaiden vastustus saattavat olla merkkejä siitä, että Euroopan pankkien suhtautumisessa maksukorttien kehittämiseen olisi korjattavaa. EPC:n on vähintäänkin tarkistettava SEPA-korttimaksuohjeistoa, jotta siinä otettaisiin huomioon viimeaikainen kehitys (kuten korttiohjelmien hallinnoinnin ja maksujen käsittelyn erottaminen tosiasiallisesti toisistaan, standardointityö, kolmen osapuolen korttiohjelmat ja kilpailupolitiikka). Mikäli EPC haluaa edistää maksukorttien SEPA -hankkeen kehittämistä nykyistä paremmin, tarvitaan vielä merkittävästi enemmän.

Eurojärjestelmä kehottaa kaikkia Euroopan pankkeja ottamaan SEPA-maksukorttihanketta uhkaavat riskit vakavasti, osallistumaan hankkeeseen aktiivisemmin, säilyttämään tai saavuttamaan uudelleen maksukorttimarkkinoiden strategisen hallinnan kansainvälisiin korttiohjelmiin nähden sekä hyödyntämään kaikki SEPA-maksukorttihankkeen tuomat mahdollisuudet.

3 INFRASTRUKTUURIEN SEPA

3.1 INFRASTRUKTUURIEN SEPA: EDISTYSTÄ JA OPASTUSTA

Tähän mennessä yhtenäinen euromaksualue on toteutunut parhaiten infrastruktuurien (eli pankkienvälisten selvitys- ja toimitusjärjestelmien) tasolla. Suurin osa aiemminkin euromääräisiä maksuja käsitelleistä automaattisista selvityskeskuksista kykenee nyt käsittelemään SEPA-muotoisia sanomia laitealustallaan ja on käsitellyt SEPA-tilisiirtoja järjestelyn käyttöönotosta tammikuussa 2008 lähtien. Useat aiemmin pelkkiä kotimaan palveluja tarjonneet infrastruktuurit ovat ryhtyneet tarjoamaan Euroopan laajuisia palveluja todellisilla euromääräisten maksujen sisämarkkinoilla. Palveluntarjoajissa on myös valinnanvaraa: toiset tuottavat pelkkiä ydintason selvitys- ja toimituspalveluja, kun taas toiset tarjoavat lisäpalveluja pankeille ja pankkiyhteisöille, valinnaisia käsitteilypalveluja pankeille tai suoraikäyttöä suuryrityksille ja julkishallinnolle. Eurojärjestelmä pitää tätä hyvänä lähestymistapana ja odottaa, että maantieteelliset esteet, jotka nykyisin rajoittavat euroalueen osallistujien mahdollisuuksia käyttää infrastruktuureja, poistetaan. Pankkeja ja pankkiyhteisöjä ei tulisi voida pakottaa käyttämään jotakin tiettyä infrastruktuuria (suorana tai välillisenä osallistujana) tai tiettyjä teknisiä standardeja. Yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaikkien infrastruktuurien odotetaan luovan pyynnöstä yhteydet mihin tahansa toiseen infrastruktuuriin. Eurojärjestelmä määritteli viidennessä SEPA-seurantaraportissa neljä kriteeriä sen arvioimiseksi, täyttävätkö infrastruktuurit SEPA-vaatimukset. Kriteerit ovat käsittelykyky, kattavuus, yhteentoimivuus ja valinnan mahdollisuus. Yksityiskohtaisempia toimintaohjeita julkaistiin huhtikuussa 2008.¹ Infrastruktuureja kehoitettiin käyttämään toimintaohjeita itsearvioinnin ohjenuorana ja pitämään ne julkisesti saatavilla syyskuusta 2008 lähtien, jotta markkinaosapuolet voisivat tarkistaa, että niiden käyttämät infrastruktuurit täyttävät SEPA-vaatimukset. Ensimmäiset infrastruktuurit ovat julkaisseet itsearviointeja verkkosivuillaan², ja muiden olisi hyvä seurata esimerkkiä. Täysin avoimella tiedottamisella varmistetaan itsearviointien vertailtavuus. Se auttaa myös välttämään epä johdonmukaisuuksia ja virheitä.

Vuonna 2006 EPC laati yleiseurooppalaisten automaattisten selvityskeskusten selvitys- ja toimitusmekanismeja koskevan PEACH/CSM-ohjeiston SEPA-järjestelyjen avulla maksettavien maksujen käsittelyn ohjenuoraksi. Saadakseen varmuuden siitä, että SEPA-tilisiirrot kyetään käsittelemään, EPC pyysi syyskuussa 2007 infrastruktuureja ilmoittamaan, aikoivatko ne muuttaa selvitys- ja toimitusmekanisminsa SEPA-vaatimusten mukaisiksi. Viisitoista infrastruktuuria ilmoitti aikovansa tehdä niin. Infrastruktuurit ryhtyivät kehittämään ja toteuttamaan yhteentoimivuusmallia vähittäismaksuja käsitteleville infrastruktuureille, sillä PEACH/CSM-ohjeisto ei yksin ollut riittävä perusta infrastruktuurien SEPA -hankkeelle. Vuoden 2007 jälkipuoliskolla eurooppalaisten clearingkeskusten yhteinen järjestö European Automated Clearing House Association (EACHA) julkaisi yhteentoimivuutta koskevat tekniset ohjeet SEPA-vaatimusten mukaista tilisiirtojen käsittelyä varten (Technical Interoperability Framework for SEPA-compliant Giro Payments Processing). Ne muodostavat pohjan kahdenvälisille yhteentoimivuussopimuksille keskinäistä maksujen käsittelyä varten. Ohjeet kattavat myös automaattisten selvityskeskusten ja niiden asiakkaiden (eli pankkien ja joissakin tapauksissa myös suuryritysten ja julkishallinnon) välisen rajapinnan, minkä ansiosta asiakkaat voivat käyttää samaa tiedonsiirtomuotoa minkä tahansa automaattisen selvityskeskuksen kanssa. Lokakuussa 2007 viisi automaattista selvityskeskusta ilmoitti sopineensa yhteentoimivuuksjärjestelyistä SEPA-maksujen välittämisessä, ja keväällä 2008 jotkin näistä selvityskeskuksista ryhtyivät välittämään keskenään maksumääräyksiä kahdenvälisenä järjestelynä. EPC julkaisi selvitys- ja toimitusmekanismien markkinakäytäntöjä yhtenäisellä euromaksualueella koskevan asiakirjan ”SEPA CSM Market Practices”, jolla pyritään parantamaan yhteentoimivuutta kaventamalla SEPA-tilisiirtoa koskevan sääntökirjan ja käyttöönotto-ohjeiden sekä selvitys- ja toimi-

1 Toimintaohjeisiin sekä infrastruktuureja koskeviin SEPA-kelpoisuus-kriteereihin voi tutustua verkko-osoitteessa <http://www.ecb.europa.eu/paym/sepa/components/infrastructures/html/tor.en.html>.

2 Marraskuun 2008 alkuun mennessä BI-COMP (Italian keskuspankki), Equens, Iberpay, RPS (Saksan keskuspankki), Seceti ja SIA-SBB ovat julkaisseet itsearviointinsa.

tusmekanismien valitsemien ratkaisujen väliin jäävää juopaa. Eurojärjestelmä kehottaa kaikkia osapuolia (EPC, EACHA ja kaikki automaattiset selvityskeskukset euroalueella) jatkamaan työtään yhteentoimivuuden parantamiseksi, unohtamatta automaattisten selvityskeskusten kahdenvälisen sopimusten hallinnointia koskevia yhteisiä sääntöjä.

3.2 TILISIIRROT, SUORAVELOITUS JA KORTTIMAKSUKSEN KÄSITTELY

Eurojärjestelmä odottaa tehokkuuden parantuvan keskipitkällä aikavälillä, mikäli tilisiirroissa ja korttimaksuissa voidaan käyttää samoja sanomastandardeja (UNIFI-standardi ISO 20022) ja samoja infrastruktuureja. Lisäksi tilisiirtojen käsittelijöiden tulo korttimaksujen käsittelymarkkinoille lisää kilpailua. Kilpailun kannalta on olennaista, että maksujen käsittely on aidosti riippumatonta eikä siis perustu jonkin toimijan omaan standardiin tai ole sidoksissa vain johonkin korttiohjelmaan. Kun kilpailu lisääntyy, korttimaksujen käsittelystä, selvityksestä ja toimituksesta perittävät palvelumaksut todennäköisesti pienenevät merkittävästi.

Eurojärjestelmä toteaa, että tekniikan kehittyessä yhtenäisellä euromaksualueella ei ole enää perusteita ylläpitää erillisiä järjestelmiä tilisiirtojen ja korttimaksujen käsittelyä varten. Monissa euroalueen maissa kotimaisten tilisiirtojen ja/tai suoraveloitusten käsittelystä ovat perinteisesti huolehtineet eri yhteisöt kuin (kotimaisten) korttimaksujen käsittelystä (eli välittämisestä hyväksyttäväksi sekä selvityksestä ja toimituksesta). Synä työnjakoon ovat olleet esimerkiksi maksujen käsittelyalan rakenne (kuten automaattisen selvityskeskuksen olemassaolo), erilaiset tekniset standardit tai liiketoimintatarpeet, jotka ovat johtuneet siitä, että korttimaksuissa hyväksymisen on tapahduttava reaaliajassa.

Lisäksi eurojärjestelmä toteaa, että EPC:n laatima PEACH/CSM-ohjeisto on edesauttanut infrastruktuurien SEPA -hankkeen käynnistämistä tilisiirtoja varten. EPC:n olisikin nyt syytä kehittää vastaava ohjeisto korttimaksujen käsittelyä varten tai muuttaa PEACH/CSM-

ohjeistoa siten, että se kattaa yksiselitteisesti myös korttimaksut. Ohjeistossa määriteltäisiin SEPA-korttimaksujen käsittelyä (eli hyväksymistä, selvitystä ja toimitusta) koskevat säännöt samalla tavalla kuin nykyisessä PEACH/CSM-ohjeistossa on määritelty säännöt SEPA-tilisiirtojen ja SEPA-suoraveloitusten käsittelyä varten. SEPA-korttimaksuohjeisto kyllä sisältää jo jonkin verran korttimaksujen käsittelyohjeita, mutta erillisellä korttimaksujen käsittelyohjeistolla vaatimuksia voidaan selkeyttää. EPC voi kehottaa infrastruktuureja mukautumaan ohjeiston sääntöihin, mikä antaa selkeämmän pohjan EPC:n pyrkimyksille ehkäistä SEPA-korttimaksuohjeistoon tällä hetkellä sisältyvien tärkeiden vaatimusten laiminlyömistä. Esimerkiksi vaatimus korttiohjelmien hallinnoinnin ja maksujen käsittelyn tosiasiallisesta erottamisesta edellyttää oikeudellista ja taloudellista erottamista, tietojen erillistä hallinnointia sekä erillisiä hallintojärjestelmiä. Toisessa vaiheessa keskeisiä infrastruktuureja kehoitettaisiin kehittämään teknistä yhteentoimivuutta koskeva malli SEPA-vaatimusten mukaista korttimaksujen käsittelyä varten (samankaltainen malli on laadittu tilisiirtojen käsittelyä varten). Lisäksi eurojärjestelmä harkitsee määrittelevänsä korttimaksuinfrastruktuureille vastaavanlaiset SEPA-kelpoisuusstandardit kuin tilisiirtoja ja suoraveloituksia käsitteleville infrastruktuureille.

4 KÄTEISMAKSUT

Kun yhtenäinen euromaksualue perustettiin, ”yhtenäinen eurokäteisalue” oli ollut osa Euroopan kansalaisten arkea kuuden vuoden ajan, sillä euroseteleitä ja -kolikoita käytettiin jo kaikkialla euroalueella. Kaikkia muita osapuolia (kuten kauppiaita ja pankkeja) koskeva rahahuolto – myös keskuspankkien rahahuoltopalvelut – on kuitenkin edelleen järjestetty kansallisesti. Kuultuaan eurooppalaisia osapuolia eurojärjestelmä hyväksyi helmikuussa 2007 etenemissuunnitelman, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa euroalueen kansallisten keskuspankkien rahahuoltopalveluja.

Kaksi etenemissuunnitelman toimenpidettä on sittemmin toteutettu. Ensinnäkin kesäkuussa 2007 toteutettiin mahdollisuus kansallisten keskuspankkien rahahuoltopalvelujen ”etäkäyttöön” kaikissa euroalueen maissa. Järjestelyllä varmistetaan, että kansalliset keskuspankit tarjoavat pyynnöstä rahahuoltopalveluja myös toimivalta-alueensa ulkopuolella sijaitseville luottolaitoksille. Tällöin luottolaitosten täytyy noudattaa sen kansallisen keskuspankin rahahuoltopalvelujen käytösääntöjä, jonne ne palauttavat tai josta niille luovutetaan seteleitä ja kolikoita. Suuria maasta toiseen suoritettavia käteisoperaatioita rajoittavat kuitenkin vielä esimerkiksi erot rahakuljetuksia ja tulliaseiden käyttöä koskevissa säännöissä maiden välillä. Näiden rajoitusten poistamiseksi Euroopan komissio perusti heinäkuussa 2008 maanteitse maasta toiseen suoritettavia rahakuljetuksia käsittelevän työryhmän. Tavoitteena on, että komissio antaisi aiheesta ehdotuksen EU-asetukseksi vuoden 2009 loppuun mennessä. Eurojärjestelmä antaa aloitteelle täyden tukensa.

Toiseksi kaikki euroalueen kansalliset keskuspankit ovat vuoden 2007 lopusta lähtien ottaneet vastaan ammattimaisten rahankäsittelijöiden kolikkopalautuksia. Tarvittaessa on kuultu asianosaisia kansallisella tasolla. Kansallisten keskuspankkien ja luottosektorin järjestöjen välisissä keskusteluissa on korostettu, että kolikkoja tulisi käyttää tehokkaasti. Tähän kuuluu sekin, että liikepankkien olisi tehtävä kolikkotilauksensa tarkoituksenmukaisesti.

Etenemissuunnitelmaan sisältyy neljä muutakin toimenpidettä, jotka ovat vasta kehittäysteella:

- *Sähköinen tietojenvaihto rahaa ammattimaisesti käsittelevien asiakkaiden kanssa käteispalautuksista ja -luovutuksista.* Eurojärjestelmä suunnittelee sähköisen tietojenvaihdon yhdenmukaistamista tietomuotojen yhteensopivuuden varmistamiseksi.
- *Luopuminen setelien samanpuolisuus- ja samansuuntaisuusvaatimuksesta kansallisissa keskuspankeissa setelipalautusten ja -luovutusten yhteydessä.* Eurojärjestelmä on sopinut, että kaikki euroalueen kansalliset keskuspankit luopuvat 1.1.2011 mennessä samanpuolisuus- ja samansuuntaisuusvaatimuksesta setelipalautuksissa ja -luovutuksissa rahahuoltopisteissään osana maksutonta palvelua. Näin euroalueen kansallisille keskuspankeille jää toteutukseen riittävästi joustovaraa, jotta ne voivat huomioida eri osapuolten tarpeet kulloisessakin maassa.
- *Aukioloaikojen pidentäminen ja muut vastaavalla tavalla vaikuttavat toimet.* Eurojärjestelmä on havainnut, että kaikilla euroalueen kansallisilla keskuspankeilla on kunakin pankkipäivänä ainakin yksi toimipaikka auki pidempään kuin yleisen käytännön mukaiset vähintään kuusi tuntia. Useissa euroalueen maissa aukioloajat ovat merkittävästi pidempiä. Viimeaikaiset kannottopyynnöt ovat osoittaneet osapuolten euroalueen maissa pitävän nykyisiä järjestelyjä riittävinä.
- *Yhteiset pakkausstandardit kansallisten keskuspankkien maksuttomissa rahahuoltopalveluissa.* Eurojärjestelmän sisäisten setelikuljetusten pakkausstandardit on jo yhdenmukaistettu, ja nyt eurojärjestelmä harkitsee muutaman yhteisen yleisluonteisen pakkausstandardin käyttämistä rahaa ammattimaisesti käsitteleville asiakkaille tarjottavissa rahahuoltopalveluissa. Kansalliset keskuspankit voisivat tarvittaessa käyttää kotimaassaan muitakin pakkausmalleja. Tärkeimpien osapuolten (joita edustavat EPC ja Euroopan arvokuljetusalan järjestö European Security Transport Association) vaatimukset on koottu yhteen, ja niitä on verrattu kansal-

listen keskuspankkien käytössä oleviin pakkausmalleihin ja rahankäsittelyjärjestelyihin yhteisten tekijöiden sekä rajoitusten määrittämiseksi. Kun yhteiset pakkausstandardit on määritelty, tarkempia erittelyjä on tarkoitus kehittää vuoden 2009 kuluessa. Investointisyklit otetaan asianmukaisesti huomioon, ja standardien täytäntöönpanoa varten varataan siirtymäkausi.

5 YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN HALLINNOINTI

Yhtenäisen euromaksualueen onnistuminen riippuu paljolti siitä, miten tarkoituksenmukaisesti sitä hallinnoidaan. Tällaisen suuren hankkeen hyvä hallinnointi edellyttää, että eri osapuolia otetaan mukaan toimintaan sekä Euroopan että kansallisella tasolla ja että niiden edut otetaan tasapuolisesti huomioon. Lisäksi tarvitaan avoimuutta sekä mekanismeja, joilla varmistetaan SEPA-hankkeen tavoitteiden saavuttaminen. EPC:llä on SEPA-hankkeessa keskeinen asema, joten EPC:n hallinnointijärjestelyihin on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota. On huomattava, että EPC:n hallinnointijärjestelyt poikkeavat muiden yhteisöjen järjestelyistä, sillä jälkimmäisiin vaikuttavat kansalliset rakenteet ja lainsäädäntö.

Eurojärjestelmä on todennut EPC:n edistyneen merkittävästi pyrkimyksissään ottaa eri osapuolten edut tasapuolisesti huomioon SEPA-järjestelyissä. Se suosittelee EPC:lle useampien eri keinojen käyttöä (esimerkiksi kannanotopyynnöt ja vuoropuhelu). Eri maissa on nyt toteutettu tarvittavat järjestelyt osapuolten kuulemiseksi kansallisella tasolla. Parannettavaa on kuitenkin vielä huomattavasti. Tavoitteena tulisi olla palvelu kaikkien keskeisten osapuolten (suuryrityksistä julkishallintoon ja vähittäiskauppiasta kuluttajiin) etuja, eikä näitä osapuolia silti tarvitsisi ottaa mukaan EPC:n päätöksentekoeleimiin eli yleiskokoukseen ja järjestelmänhallintakomiteaan (Scheme Management Committee). EPC on onnistunut saamaan varsinkin asiakasosapuolet entistä paremmin mukaan. EPC on antanut asiakasosapuolifoorumillaan (Customer Stakeholder Forum) lisätietoja SEPA-järjestelyjen ominaisuuksista. Lisäksi on järjestetty useita työpajoja, joissa on selitetty järjestelyjen teknisiä määrittelyjä ja siten annettu osapuolille paremmat eväät aiempaa syvällisempään osallistumiseen. Foorumiin osallistuminen hyödyttäisi erityisesti julkishallintoa, joka on maksupalvelujen suurkäyttäjä ja jonka lisäksi tulisi toimia SEPA-hankkeen poliittisten tavoitteiden mukaisesti. EPC on nimenomaisesti kutsunut julkishallinnon mukaan foorumiin, mutta valitettavasti yksikään julkishallinnon edustaja ei ole ilmoittanut aikovansa osallistua siihen. EPC on myös tehnyt

parhaansa edistääkseen vuoropuhelua osapuolten välillä korttimaksuja koskevassa standardointityössä. Varsinkin maksupäätevalmistajien kanssa käydyt keskustelut ovat osoittautuneet hyödyllisiksi. Vuoropuheluun vähittäiskaupan kanssa tulisi kuitenkin panostaa nykyistä enemmän. Mukaan tulisi ottaa edustava määrä vähittäiskaupan edustajia, ja heille olisi annettava riittävästi tietoja, jotta kannanotto prosessi tuottaisi tulosta.

Myös hallinnoinnin toisella osa-alueella eli avoimessa tiedottamisessa on edistytty jonkin verran. Keskeiset asiakirjat ovat nyt saatavissa EPC:n verkkosivuilta. Suurelle yleisölle ei kuitenkaan ole pystytty antamaan selkeää kuvaa päätöksentekoprosessista eikä EPC:n aikaansaamista päätöksistä. Eurojärjestelmä on useasti kehottanut EPC:tä julkaisemaan tiivistelmiä päätöksistään asianosaisten pitämiseksi ajan tasalla. Myöskään EPC:n projektisuunnittelusta ja tulevista tavoitteista sekä toimeenpanosta kansallisella tasolla ei ole saatavilla riittävästi selkeää tietoa. Tilanteen parantamiseksi ja tietoisuuden lisäämiseksi eurojärjestelmä on laittanut verkkosivuilleen linkkejä kansallisille verkkosivuille. Lisäksi Euroopan komissio on perustanut EU-foorumia, jolla kansalliset SEPA-koordinointikomiteat tekevät yhteistyötä Euroopan tasolla. Pyrkimyksenä on parantaa koordinointia EU:n tasolla ja mahdollistaa yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymistä koskeva tietojen ja onnistuneiden käytäntöjen vaihto.

Jonkin verran on edistytty hallinnointijärjestelyissä, joilla helpotetaan innovatiivisten ja entistä parempien maksupalvelujen tuottamista asiakkaille. Varsinkin yhteistyösopimus GSMA-järjestön kanssa maksukanavien kehittämiseksi matkapuhelimen välityksellä maksettavia maksuja varten on myönteinen asia. Muiden tulevaisuuteen suuntautuvien aloitteiden tukemiseksi ei kuitenkaan ole vielä tehty konkreettisia järjestelyjä. EPC:n olisi pohdittava eritoten, miten se voisi parantaa tulevia muutoksia koskevaa ajatuksenvaihtoa asiakkaiden kanssa. Yksi mahdollisuus olisi laatia yhdessä eri osapuolten kanssa ”käyttäjävaatimuksia” aina uuden yhteistyövaiheen aluksi.

EPC:n hallintojärjestelyt ovat saaneet osakseen aiheellista kritiikkiä eri osapuolilta, lainsäätäjiltä ja eurojärjestelmältä. Eurojärjestelmä katsoo, että EPC:n tulisi tehdä useita parannuksia. Kiireellisimminkin olisi parannettava EPC:n sihteeristön toimintaa, eli sille pitäisi antaa riittävät voimavarat, jotta se kykenisi tuottamaan EPC:n toimintaa tukevia hallintopalveluja tehtävänsä mukaisesti. EPC:n pääsihteerin tulisi pystyä hallinnoimaan ja koordinoimaan EPC:n eri tehtäviä asianmukaisesti, jotta tuloksia saataisiin ajoissa. Lisäksi EPC:n olisi luotava tarvittavat välineet SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen toimeenpanon seuraamiseksi, jotta niiden käyttöön siirtymistä voitaisiin suunnitella paremmin lähivuosina. Maksusektorin ja muiden osapuolten välisen vuoropuhelun tulisi olla aiempaa jäsenetymppää. Siksi asiakasosapuolifoorumin organisaatiota olisi parannettava.

Keskipitkällä aikavälillä EPC voisi lisätä tehokkuuttaan, tilivelvollisuuttaan ja avoimuuttaan. EPC:n tulisi varsinkin pyrkiä edustamaan Euroopan maksualaa kaikissa maksuihin liittyvissä asioissa. Tämä kuitenkin edellyttäisi EPC:n peruskirjan uudistamista, sillä tällä hetkellä peruskirja sallii EPC:n toimia vain ydinpalveluihin liittyvissä asioissa. Eurojärjestelmä odottaa, että EPC tulee toimimaan maksusektorin päätöksentekoaikana myös kehitettäessä yhteistyössä innovatiivisia ratkaisuja kuten Internetissä ja matkapuhelimen välityksellä maksettavia maksuja sekä kiireellisiä maksuja. EPC:n olisi niin ikään kehitettävä sopiva ratkaisu tulevien maksulaitosten ottamiseksi mukaan yhdenvertaisin kriteerein maksujen volyymin perusteella. Mikäli nämä maksulaitokset järjestäytyisivät Euroopan tason järjestöksi, ne voisivat olla edustettuina EPC:n yleiskokouksessa. Lisäksi EPC:n olisi osallistuttava pysyvästi ISON kaltaisten standardointijärjestöjen toimintaan. Näin se voisi parantaa ja vakiinnuttaa suhteitaan näihin organisaatioihin ja lisätä mahdollisuuksiaan vaikuttaa niiden työhön.

Pitkällä aikavälillä EPC:n ja pankkisektorin yleisestikin olisi arvioitava EPC:n toimenkuvaa ja tehtävä parannusehdotuksia vankempien ja kauaskantoisempien hallinnointijärjestelyjen

kehittämiseksi. EPC toimii erityisesti standardointielimenä maksuihin liittyvissä asioissa. Tässä ominaisuudessaan se antaa ohjeita ja pitää yhteyttä muihin standardointielimiin tavoitteidensa saavuttamiseksi. EPC toimii myös jäseninä olevien rahoituslaitosten edunvalvojana, joka määrittelee yhteisiä kantoja maksupalveluihin ja puolustaa näitä kantoja lainsäätäjien ja osapuolten edessä. Lisäksi EPC toimii järjestelmänhaltijana ja on perustanut järjestelyjen hallinnointia varten riippumattomamman elimen. EPC:n tulisi analysoida, miten se voi toimia pitkällä aikavälillä maksujärjestelyjen, jäsenpankkiensa ja muiden osapuolten parhaaksi. Se voisi esimerkiksi pohtia yhdessä kaikkien asianosaisten kanssa, voidaanko maksujärjestelyjä koskevat säännöt laatia ja toteuttaa nykyisillä hallinnointijärjestelyillä riittävän hyvin vuoropuhelun pohjalta.

Yhtenäisen euromaksualueen hallinnointijärjestelyjen jatkokehittelyä varten voitaisiin harkita EPC:n ulkopuolella toimivan eurooppalaisen SEPA-maksufoorumien perustamista. Foorumiin osallistuisivat kaikkien eurooppalaisten osapuolten edustajat. Se olisi toiminnastaan tilivelvollinen suoraan eurojärjestelmälle ja Euroopan komissiolle ja raportois kerran vuodessa edistymisestä todellisen yhtenäisen euromaksualueen toteuttamisessa. Joissakin kansallisissa yhteisöissä on jo järjestetty vuoropuhelua eri osapuolten välillä, mutta siitä voitaisiin tehdä säännönmukaisempaa toteuttamalla vastaavat järjestelyt kaikissa maissa.

6 SEPA-HANKKEEN VIRSTANPYLVÄITÄ

Eurojärjestelmä on määritellyt kymmenen virstanpylvästä SEPA-hankkeen toteuttamiselle ja yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymiselle. Tarkoituksena on lisätä selvyyttä ja varmuutta toimista, jotka on vielä suoritettava. Virstanpylväiden luettelossa mainitaan määrät

ajat tehtävien suorittamiselle sekä niiden toteuttamisesta vastaavat toimijat ja muut osapuolet. Luettelo ei ole yksityiskohtainen hankesuunnitelma, mutta sen avulla SEPA-hanketta voidaan hallinnoida paremmin. Samoin voidaan mitata edistymistä hankkeen toteuttamisessa ja

Asia	Toimenpiteet	Vastuu	Muut osapuolet	Lisätietoa
Maaliskuun 2009 loppuun mennessä				
1. SEPA-suoraveloitus: valtakirjojen voimassaolon jatkuminen	Varmistetaan valtakirjojen voimassaolon jatkumisen oikeudellisesti.	EU:n jäsenvaltiot (Euroopan komissio / kansalliset keskuspankit)	Suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto	Valtakirjojen ja sähköisten valtakirjojen voimassaolon oikeudellisen jatkumisen varmistaminen on avainasemassa SEPA-suoraveloituksen onnistumisen kannalta. SEPA-suoraveloitukseen siirtymisen kannalta on olennaisen tärkeää, että asia selvitetään maaliskuuhun 2009 mennessä.
2. SEPA-suoraveloitus: pankkien monenväliset järjestelyt (siirtomaksut jne.)	Laaditaan ehdotus pankkien välisiä siirtomaksuja kansallisissa ja ulkomaan SEPA-suoraveloituksissa koskevaksi pitkän aikavälin ratkaisuksi.	EPC, pankit, Euroopan komissio, EKP		Tarvitaan päätöksiä, jotta SEPA-suoraveloitukseen voidaan luoda pitkän aikavälin liiketaloudelliset perusteet ja jotta voidaan tehdä tarjouksia.
Kesäkuun 2009 loppuun mennessä				
3. Asetus (EY) N:o 2560/2001	Annetaan tarkistettu asetus (EY) N:o 2560/2001.	EU:n neuvosto, Euroopan parlamentti, EU:n jäsenvaltiot	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto	Tarkistetulla asetuksella a) varmistetaan maksupalvelujen yhdenmukainen hinnoittelu kaikkialla EU:ssa (ml. SEPA-suoraveloitusten ja kansallisten suoraveloitusten yhdenmukainen hinnoittelu) ja b) selvennetään pitkällä aikavälillä, miten maksutietoja käytetään raportoitaessa tietoja maksutasetilastoja varten. Asetus tulee voimaan 1.11.2009 mennessä.
4. Takaraja SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymiselle	Määritetään Euroopan tasolla takaraja, jonka jälkeen ei voida käyttää eivätkä infrastruktuurit käsittele muita kuin SEPA-tilisiirtoja.	EPC, Euroopan komissio, EKP, kansalliset SEPA-komiteat, kansalliset kartelliviranomaiset, kansalliset keskuspankit	Suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto, maksunkäsittelijät, sovellustoimittajat	Yhteisöt voivat päättää ryhtyä käyttämään pelkkää SEPA-tilisiirtoa aikaisemminkin. Asiakkaille tulisi tarjota selkeitä SEPA-tilisiirtopalveluja.
1.11.2009				
5. SEPA-suoraveloituksen käyttöönotto	SEPA-tilisiirtopalveluja tarjoavat pankit, jotka tällä hetkellä tarjoavat kansallisia suoraveloituspalveluja, noudattavat SEPA-suoraveloitusta koskevan sääntökirjan vaatimuksia.	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat	Suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto, maksujen käsittelijät	Kaikkien pankkien, jotka tällä hetkellä tarjoavat kansallisia suoraveloituspalveluja ja jotka ovat mukautuneet SEPA-tilisiirtoa koskevan sääntökirjan vaatimuksiin, odotetaan mukautuvan myös SEPA-suoraveloitusta koskevan sääntökirjan vaatimuksiin. Maksupalvelujen tarjoajien, jotka ovat aktiivisesti mukana suoraveloituspalveluissa, odotetaan tarjoavan käyttöön SEPA-suoraveloituspalveluja. Asiakkaille tulisi tarjota selkeitä SEPA-suoraveloituspalveluja. Niiden pankkien ja maksupalveluntarjoajien, jotka eivät tarjoa suoraveloituspalveluja, olisi hyvä mukautua järjestelyyn vähintään velallisen ominaisuudessa.

Asia	Toimenpiteet	Vastuu	Muut osapuolet	Lisätietoa
6. Maksupalveludirektiivi	Maksupalveludirektiivi pannaan yhdenmukaisesti täytäntöön.	EU:n jäsenvaltiot (Euroopan komissio / kansalliset keskuspankit)	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto	Maksupalveludirektiivillä varmistetaan maksujen yhdenmukainen oikeudellinen kohtelu kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. Maksupalveludirektiivin täytäntöönpano myös edellyttää, että pankit ja maksupalveluntarjoajat tekevät järjestelmiinsä ajoissa direktiivin vaatimusten (kuten tietoja, arvopäivää ja kuluttajansuojaa koskevien vaatimusten) mukaiset tekniset mukautukset.
Joulukuun 2009 loppuun mennessä				
7. Sähköinen laskutus	Sähköisen laskutuksen malli tulee tarjolle.	Euroopan komission asiantuntijaryhmä	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto, sovellustoimittajat	Mallissa esitetään sähköiseen laskutukseen liittyvät liiketoiminta-vaatimukset ja standardit sekä sen lainsäädännöllinen perusta.
8. Takaraja SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtymiselle	Määritetään Euroopan tasolla takaraja, jonka jälkeen voi käyttää / infrastruktuurit käsittelevät enää SEPA-suoraveloituksia.	EPC, Euroopan komissio, EKP, kansalliset SEPA-komiteat, kansalliset kartelliviranomaiset	Suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto, maksunkäsittelijät, sovellustoimittajat	Yhteisöt voivat päättää ryhtyä käyttämään pelkkää SEPA-suoraveloitusta aikaisemminkin.
9. Yksi tai useampi uusi eurooppalainen korttiohjelma	Päätetään ja ilmoitetaan aikomuksesta perustaa yksi tai useampi uusi eurooppalainen SEPA-vaatimusten mukainen korttiohjelma.	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, korttiohjelmat	Kuluttajat, kauppiat, maksujen käsittelijät, sovellustoimittajat	Ohjelman varsinainen perustaminen voi tapahtua myöhemminkin, eikä sen tarvitse heti aluksi toimia kaikkialla Euroopassa (potentiaalinen ja todellinen kattavuus). Aloitteiden ulkopuolelle jättäytyminen ei vaikuta SEPA-vaatimusten täyttämiseen.
Joulukuun 2010 loppuun mennessä				
10. Täysimittainen maksukorttien SEPA	Liikkeeseen lasketaan ainoastaan SEPA-vaatimusten mukaisia yleismaksukortteja, ja toiminassa on vain SEPA-vaatimusten mukaisia pankkiautomaatteja ja maksupäätteitä.	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, korttiohjelmat, maksujen käsittelijät	Kuluttajat, kauppiat, sovellustoimittajat	EMV-standardeihin tulee olla mukauduttu. Eräiden muiden standardien kohdalla täytäntöönpanoon saattaa olla enemmän aikaa.

yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisessä. Virstanpylväät auttavat pitämään hankkeen vauhdissa. Niiden saavuttaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen onnistuu.

Luettelon ei ole tarkoituskaan olla tyhjentävä. Siinä nostetaan esiin vielä täyttymättömiä edellytyksiä, jotka ovat välttämättömiä SEPA-hankkeen toteutumiseksi. Muitakin toimenpiteitä kuitenkin tarvitaan, jotta SEPA-hanke onnistuisi. Ajan ku-

luessa ja kehityksen niin vaatiessa voi tulla uusia painopisteitä. SEPA-hankkeen alkumetreillä esimerkiksi pidettiin tärkeimpänä SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen perustason toimintojen kehittämistä. Työn edetessä kuitenkin myös sähköisten valtakirjojen ja sähköisen laskutuksen kaltaiset tekijät nousivat huomattavan tärkeiksi.

Virstanpylväiden lisäksi on koottu luettelo tukitoimista, jotka on suoritettava virstanpylväiden saavuttamiseksi.

LIITE I

TARVITTAVAT TOIMET SEPA-VIRSTANPYLVÄIDEN SAAVUTTAMISEKSI

Asia	Toimenpiteet	Vastuu	Muut osapuolet	Lisätietoa
Joulukuun 2008 loppuun mennessä				
11. SEPA-suoraveloitus: pankkien monenväliset järjestelyt (siirtomaksut jne.)	Laaditaan siirtymäajan ehdotus pankkien välisiä siirtomaksuja ulkomaan suoraveloituksissa koskeviksi ratkaisuksi (sekä asetetaan takaraja).	EPC, pankit, Euroopan komissio		Siirtymäajan ehdotuksella autetaan pankkeja ja maksupalvelujen tarjoajia siirtymässä SEPA-suoraveloituksen käyttöön. Se ei kuitenkaan ole yhtä merkittävä kuin pitkän aikavälin ehdotus.
12. SEPA-suoraveloitus: sähköinen valtakirja	Sähköisen valtakirjan tekniset vaatimukset on määriteltävä.	EPC	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto	Sähköinen valtakirja edistää SEPA-suoraveloituksen käyttöä.
Tammikuun 2009 loppuun mennessä				
13. SEPA-suoraveloituksen testaus	Laaditaan yhdenmukainen kaikki vaiheet kattava testausmenetelmä SEPA-suoraveloituksille (ydinpalveluille ja yritysten välisille maksuille), tavoitteena täysin automaattinen käsittely.	EPC	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, automaattiset selvityskeskukset	Pankkien ja maksupalveluntarjoajien kykyä vastataantaa ydintason SEPA-suoraveloituksia ja yritysten välisiä SEPA-suoraveloituksia on testattava yksien yhdenmukaisten sääntöjen perusteella, samoin SEPA-suoraveloitustajien järjestelyjen vakautta. Tavoitteena on täysin automaattinen käsittely.
Helmikuun 2009 loppuun mennessä				
14. Maksaminen matkapuhelimen välityksellä	Laaditaan etenemissuunnitelma matkapuhelimen välityksellä maksettavien maksujen kehittämistä varten, tavoitteena maksu-määräyksen antaminen matkapuhelimella.	EPC yhteistyössä matkapuhelin-operaattorien järjestön GSMA:n kanssa	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, matkapuhelin-operaattorit, kuluttajat	Pankeille, maksupalveluntarjoajille ja matkapuhelin-operaattoreille valinnainen palvelu.
Kesäkuun 2009 loppuun mennessä				
15. Korttimaksut: korttiosuunnitelmien SEPA-kelpoisuuden arviointi	Korttiosuunnitelmat laativat arvion omasta SEPA-kelpoisuudestaan käyttämällä arviointiprotokollana korttiosuunnitelmia koskevia toimintaohjeita.	Korttiosuunnitelmat	Kuluttajat, kauppiat, pankit, maksupalvelujen tarjoajat	Eurojärjestelmä laati parhailaan korttiosuunnitelmia koskevia toimintaohjeita.
16. Korttimaksut: korttimaksujen käsittelyä koskeva ohjeisto	Täydennetään PEACH/CSM-ohjeistoa: korttimaksujen hyväksyminen, selvitys ja toimitus missä tahansa selvitys- ja toimitusmekanismissa.	EPC	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, maksujen käsittelijät, korttiosuunnitelmat	Laaditaan kuvaus SEPA-korttimaksujen käsittelyä koskevista säännöistä (joilla täydennetään tai muutetaan PEACH/CSM-ohjeistoa).
17. SEPA-suoraveloitus: sähköinen valtakirja	Sähköisen valtakirjan täytäntöönpanoa koskevat ohjeet on määriteltävä.	EPC	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, suuryritykset, pk-yritykset, kuluttajat, automaattiset selvityskeskukset, julkishallinto	Sähköinen valtakirja on vapaaehtoinen palvelu. Sen olisi hyvä olla käytettävissä 1.1.2009 alkaen.

Asia	Toimenpiteet	Vastuu	Muut osapuolet	Lisätietoa
18. SEPA-suoraveloitus: asiakkaalta pankille	Määritellään SEPA-suoraveloituksen asiakkaalta pankille -vaiheen toteutusta koskevat ohjeet.	EPC	Suuryritykset, pk-yritykset, julkishallinto, kuluttajat, sovellustoimittajat	SEPA-suoraveloituksen asiakkaalta pankille -vaiheen toteutusta koskevat ohjeet on määriteltävä, jotta pankit ja maksupalveluntarjoajat voivat tarjota yhdenmukaisia palveluja vuoden 2009 lopusta lähtien.
Marraskuun 2009 loppuun mennessä				
19. SEPA-suoraveloituksen käyttöönotto	Otetaan käyttöön SEPA-suoraveloitus.	EKP, kansalliset keskuspankit, Euroopan komissio	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, EPC, pk-yritykset, julkishallinto, suuryritykset, kuluttajat	SEPA-suoraveloituksen käyttöönotto 1.11.2009 on hyvä tilaisuus tiedottaa yhtenäisestä euromaksualueesta (vrt. SEPA-tilisiirron käyttöönotto tammikuussa 2008).
20. Internetin välityksellä maksettavat SEPA-maksut	Järjestely on valmis toteutettavaksi.	EPC	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat, kuluttajat, sovellustoimittajat	Hanke liittyy läheisesti sähköisen suoraveloituusvaltakirjan kehittämiseen. Palvelu on vapaaehtoinen pankeille ja maksupalveluntarjoajille.
Joulukuun 2009 loppuun mennessä				
21. SEPA-tilisiirron käyttöön siirtäminen	Laskuissa käytetään IBAN- ja BIC-koodeja.	Suuryritykset, pk-yritykset ja julkishallinto laskuttajina	Julkishallinto maksajana, kuluttajat	Kaikkien laskuttajien odotetaan käyttävän laskuissaan IBAN- ja BIC-koodeja ja edistävän siten SEPA-tilisiirron käyttöön siirtymistä.
22. Korttimaksustandardit	a. Laaditaan konkreettisia teknisiä määritelmiä korttimaksustandardeille.	EPC	Korttiohjelmat, ISO-järjestö, Eurooppalaiset standardointihankkeet, EMVCo ja PCI SSC	EPC:n korttimaksustandardien jatkotoimeksi on laadittava tekniset määritelmät.
	b. Päätetään menettelystä teknisten määritelmien käyttöön siirtymiseksi ja niiden toteuttamiseksi.	EPC	Korttiohjelmat	SEPA-korttimaksustandardien toimeenpano on tarpeen, jotta voidaan varmistaa yhteentoimivuus, turvallisuus sekä markkinoille pääsy.
23. SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus: pankilta asiakkaalle	Määritellään SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen pankilta asiakkaalle -vaihetta koskevat ohjeet.	EPC	Suuryritykset, pk-yritykset, julkishallinto, kuluttajat	SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suoraveloituksen pankilta asiakkaalle -vaiheen toteutusta koskevat ohjeet on määriteltävä, jotta pankit ja maksupalveluntarjoajat voivat tarjota yhdenmukaisia palveluja kesäkuun 2010 lopusta alkaen.
24. SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus: asiakkaalta pankille	Pannaan täytäntöön SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen asiakkaalta pankille -vaihetta koskevat käyttöönotto-ohjeet.	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat	Suuryritykset, pk-yritykset, julkishallinto, kuluttajat, sovellustoimittajat	SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suoraveloitusta koskevien käyttöönotto-ohjeiden mukaan pankkien on joulukuuhun 2009 mennessä ryhdyttävä tarjoamaan SEPA-muotoisia tilisiirto- ja suoraveloitussanomiam vähimmäispalveluna asiakkaalta pankille -vaiheessa.

Asia	Toimenpiteet	Vastuu	Muut osapuolet	Lisätietoa
Kesäkuun 2010 loppuun mennessä				
25. SEPA-tilisiirto ja SEPA-suoraveloitus: pankilta asiakkaalle	Pannaan täytäntöön SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen pankilta asiakkaalle -vaihetta koskevat ohjeet.	Pankit, maksupalvelujen tarjoajat	Suuryritykset, pk-yritykset, julkishallinto, kuluttajat, sovellustoimittajat	SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suoraveloitusta koskevien käyttöönotto-ohjeiden mukaan pankkien on vuoden 2010 kesäkuun loppuun mennessä ryhdyttävä tarjoamaan SEPA-muotoisia tilisiirto- ja suoraveloitussanomina vähimmäispalveluna pankilta asiakkaalle -vaiheessa.
Joulukuun 2010 loppuun mennessä				
26. SEPA-tilisiirron käyttöön siirtäminen	Julkishallinto käyttää yksinomaan SEPA-tilisiirtoa.	Julkishallinto	Kuluttajat	Julkishallinto maksaa ja vastaanottaa suuren määrän maksuja, joten sillä on keskeinen rooli varmistettaessa, että yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen onnistuu. Siirtymällä käyttämään SEPA-maksuvälineitä jo varhain ne voivat merkittävästi vaikuttaa siihen, että SEPA-maksuvälineitä käytetään riittävän suuressa osassa maksuja.
27. SEPA-suoraveloituksen käyttöön siirtäminen	Julkishallinto käyttää yksinomaan SEPA-suoraveloitusta.	Julkishallinto	Kuluttajat	Julkishallinto maksaa ja vastaanottaa suuren määrän maksuja, joten sillä on keskeinen rooli varmistettaessa, että yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen onnistuu. Siirtymällä käyttämään SEPA-maksuvälineitä jo varhain ne voivat merkittävästi vaikuttaa siihen, että SEPA-maksuvälineitä käytetään riittävän suuressa osassa maksuja.

